

DRAUGAS

2ND CLASS

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXIV Kaina 35 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, RUGPJŪTIS - AUGUST 10, 1993

Nr. 152

Žinios iš Lietuvos - Elta

Lietuvos biudžete - deficitas pirmą pusmetį

Vilnius, rugpjūčio 9 d. (Elta) - 1993 metų pirmą pusmetį Lietuvos valstybės biudžetas turėjo 732 milijonus litų pajamų ir 743 milijonus išlaidų. Pajamų ir išlaidų skirtumas padengtas iš lėšų, kurios liko nuo praėjusių metų.

Lietuva dalyvauja Expo-93 Korėjoje

Korėjoje, Taedžon mieste, rugpjūčio 7 - lapkričio 3 dienomis veiks tarptautinė paroda Expo-93. Paraiškas dalyvauti buvo pateikusias 118 valstybių. Lietuva Azijos žemyno surengtoje parodoje dalyvauja pirmą kartą. Lietuvos ekspozicijos komisaras - Lietuvos garbės konsulas Seule Kim Hong Kun, eksporto-importo imonės „Hong Joon Corporation“ pirmininkas.

Expo-93 organizatoriai Lietuvai nemokamai skyrė 108 kv. m visiški įrengtą parodinį plotą bendrame paviljone su Latvija ir Estija.

Lietuvos ekspozicijoje - šalies žemėlapis, demografiniai duomenys, žymiausios istorinės datos, ekonominė informacija. Keturiuose didelėse nuotraukose - Kuršių Nerija, šalia nuotraukų miniatiūrinės kopijos, supiltos iš pajūrio smėlio. Lietuvių tradicijas, kultūrą ir papročius reprezentuos Dailės muziejus ir Tautodailininkų sąjungos pateikti tautiniai drabužiai, senoji medžio skulptūra, juodojo molio keramika, pakabinami „sodai“, o šiandien - tekstilė, audiniai, gražiai, keramika, papuošalai bei suvenyrai iš medžio, lino, gintaro ir odos.

Produkcijos pavyzdžius ekspozicijos aštuonios Lietuvos imonės: „Vega“, „Kilimai“, „Audejas“, „Litoda“, „Linai“, „Alita“, „Ambra“, Alytaus medvilnės kombinatas. Taikomosios dailės dirbiniais, suvenyrais ir papuošalais prekiaus „Tulpė“, „Jiesia“, „Ambra“, Vilniaus ir Klaipėdos „Dailės“ kombinatai. Parodos organizatorių pageidavimu bus pardavinėjama leidybos centro „Pašto ženklas“ filatelinė produkcija.

Rugsėjo 23 d. parodoje vyks Lietuvos Respublikos diena. Į ją pakviestas ministras pirmininkas ir vyriausybės delegacija. Kultūrinėje programoje dalyvaus kolektyvai iš Lietuvos.

Vėjo jėgainė Kaune

Rugpjūčio 6 d. Kauno Žalialykyje vėjo jėgainė VJ-20 pradėjo gaminti elektrą. Ją pastatė uždara akcinė bendrovė „Jėga“, padedant Danijos specialistams ir finansuojant firmą „Lavera“. Jėgainė - tai 12 metrų aukščio bokštas, kurio viršuje sukasi ratas, judantis tada, kai vėjo greitis yra tarp 4 ir 25 metrų per sekundę.

Pasak „Jėgainės“ prezidento V. Vaitkūno, elektrinė labai pravers Lietuvos ūkininkams, ypač žemaičiams, nes žemaičiai vėjas yra pats pikčiausias.

Artimiausiu metu kartu su firma „Lavera“ tikimasi pastatyti dar keturias jėgaines. Jų laukia Lietuvoje, Ukrainoje, Sibire.

Vilniuje prasidėjo ilgiausias pasaulio bėgimas

Rugpjūčio 7 d. prasidėjo ilgiausias pasaulyje estafetės „Vilnius-Stokholmas“ bėgimas. Baltijos jūros tautų 5,800 kilometrų „Didžioji estafetė“ rengiama Suomijos sąjungos Švedijoje, jos nario ir šio bėgimo programos autoriaus Matti Kaupila iniciatyva, siekiant atkreipti pasaulio dėmesį į katastrofišką Baltijos jūros ekologinę būklę. Estafetės šūkis - „Gelbėkime Baltijos jūrą“. Bėgimą globoja Pasaulio Gamtos Apsaugos Fondo prezidentas, Edinburgo hercogas princas Philip.

Šeštadienį bėgikai išsiriavo Vilniaus arkikatedros aikštėje. Vėliavininkų rankose šešių valstybių - Estijos, Latvijos, Lietuvos, Rusijos, Suomijos ir Švedijos - vėliavos. Gero kelio dalyviams palinkėjo Kūno kultūros ir sporto departamento generalinio direktoriaus pavaduotojas Česlovas Antanynas, aplinkos apsaugos departamento generalinis direktorius Evaldas Vėbra, estafetės iniciatorius Matti Kaupila. Bėgikus palaimino Vilniaus arkikatedros klebonas, Vilniaus kunigų seminarijos rektorius monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas.

„Didžioji estafetė“ vyks dieną, naktį, ne valandėlei nesustodama. Lietuvos, Latvijos, Estijos, Rusijos, Suomijos ir Švedijos keliais ir rugpjūčio 29 d. pasibaigs Stokholmo karališajame stadione.

Lietuvos keliais bus bėgama tris dienas ir dvi naktis, iš viso 550 kilometrų.

Valiutų kursas stabilizuojasi

Rugpjūčio 9 d., palyginti su praėjusios savaitės pabaiga, JAV dolerio kursas Vilniuje nebekrito.

JAV dolerius brangiausiai supirko „Vilniaus“ bankas - 1 dol. už 3.40 litu, pigiausiai pardavė „Aurabankas“ - 1 dol. už 3.35 litu.

Rusijos rublius „Hermio“ bankas supirko santykiu 100 rublių už 0.28 litu, pardavė 100 rublių už 0.36 litu.

Viešieji darbai Joniškyje

Joniškio rajone daugiau kaip po 50 metų atgaivinta viešųjų darbų tradicija. Šiam tikslui iš rajono biudžeto išskirta beveik 47,000 litų. Palyginti daug žmonių jau tvarko miestą, slaugo vienišus ligonius, pensininkams padeda parengti kuro žiemai.

Pastogė grįžtantiems iš Sibiro

Penkiasdešimties butų gyvenamasis namas Jonavos rajone, išsikrausčiusių jo sovietinės kariuomenės karininkų šeimoms, perduotas Vidurio Europos ir Rytų Kraštų Lietuvių Bendrijų Sanryšai. Prieš keletą metų įsikūrusi Sanryša ypač rūpinasi Sibiro tremtinių lietuvių šeimomis, padeda grįžti į tėvynę.

Rusijos prez. Boris Jecin šeštadienį susitiko su Centrinės Azijos šalių vadais, prašydamas pagalbos ginti buvusios Sovietų Sąjungos sieną tarp Tadžikistano ir Afganistano. Su Jecinu iš k. yra gynybos ministras Pavel Gračev, min. pirm. Viktor Černomyrdin ir užsienio ministras Andrej Kozyrev. Rusijos paaiškinimo, kad Tadžikistane bando sulaukyti musulmonų plitimą Centrinėje Azijoje, joks užsienio kraštas nekritikuoja, tuo pripažindami Tadžikistano priklausomumą nuo Rusijos, nors ši respublika skaitosi Nepriklausomų Valstybių Sandraugos nare.

Posėdis baigėsi, delegacijoms nuomonių nepakeitus

Maskva, rugpjūčio 6 d. - Lietuvos ambasadoje Maskvoje penktadienį po pietų įvyko pasuktinis Lietuvos ir Rusijos valstybinių derybų delegacijų bendras posėdis. Buvo mėginama derinti kelis abiem pusėm nepriimtinius susitarimo dėl Rusijos kariuomenės išvedimo straipsnius. Rusija sutinka atlyginti tik tą žalą, kurią Rusijos jurisdikcijai priklausanči kariuomenė padarė nuo 1992 metų pradžios. Lietuva reikalauja, kad Rusija, kaip Sovietų Sąjungos teisiu, perėmė, atlygintų visus nuo 1940 metų padarytus nuostolius Lietuvai ir jos žmonėms. Pasibaigus posėdžiui, buvo pranešta, kad delegacijos savo nuomonės nepakeitė.

Atitaisymas

PLB nenori, kad muitų reikalas pablogintų išeivių ir Lietuvos vyriausybės santykius. Šeštadienio, rugpjūčio 7 d. „Draugo“ laidoje išspausdintame Pasaulio Lietuvių Bendruomenės laiške Lietuvos vyriausybei dėl muitų įstatymo įvyko korektūrinė klaida, išleistas priedėlis „ne“. Trečiasio galo paragrafas turėjo prasidėti taip: „Labai nenorėdami, kad šis reikalas pablogintų išeivių ir Lietuvos vyriausybės santykius...“

Gautas namas ir bus skirtas sugrįžusiems tremtiniams apsigyventi.

Nauji ryšių tarifai

Nuo rugpjūčio 1 d. Lietuvoje įsigaliojo nauji vidaus ir užsienio telekomunikacijų tarifai. Lietuvoje siunčiant paprastas telegramas už kiekvieną žodį reikia mokėti 2 centus, skubias - 4 centus. Tarp miestinio pasikalbėjimo minutė kainuoja 5 centus.

Siunčiant telegramas į Europos šalis, kiekvienas žodis kainuoja po 25 centus, ir Azijos ir Artimųjų Rytų valstybes - po 35 centus, ir Afrikos - po 45 centus, Šiaurės ir Pietų Amerikos - po 60 centų.

Ryšių teleksu viena minutė kainuoja nuo 80 centų iki 7 litų 55 centų, telefonu - nuo 95 centų iki 12 litų. Kaina priklauso nuo valstybės geografinės padėties.

gacijos savo nuomonės nepakeitė. Pūsės paskelbė pareiškimus. Lietuvos delegacijos pareiškimu sakoma, kad sutartyje visų pirma turi būti aiškiai matomas Rusijos Federacijos sutikimas pradėti derybas dėl atlyginimo žalos Lietuvai ir jos piliečiams, padarytos 1940 birželio 15-ąją Sovietų Sąjungos ginkluotoms pajėgoms įsibrovus į Lietuvos teritoriją.

Demjanjukas dar laikomas Izraelyje

Jeruzalė, rugpjūčio 4 d. (AP) - JAV teismo sprendimas, kad Izraelis pažeistų tarptautinę teisę, jei teistu Clevelando ukrainietį John Demjanjuk už kitus nusikaltimus, teisiškai neįpareigoja Izraelio, pareiškė Izraelio Teisingumo ministerijos pareigūnė Etty Eshed.

Ji pakartojo jau anksčiau Izraelio Teisingumo ministerijos paskelbtą pareiškimą, jog Demjanjukas, kuris užperėit savaitę buvo išteisintas, nebuvęs Treblinkos koncentracijos stovyklos sargu „Ivanu Žiauriu“, gali susilaikyti teismo už kitus nusikaltimus. Rugpjūčio 11 d. Izraelio teismas nutars, ar prieš jį bus keliamos naujos bylos.

Rugpjūčio 3 d. JAV apeliacinis teismas Cincinnati mieste, Ohio, nutarė, kad Izraelis pažeistų sutartį su JAV, kai JAV Izraeliui perdavė teisti John Demjanjuk už tai, kad jis buvęs „Ivanas Žiaurusis“ Treblinkos koncentracijos stovykloje. JAV teismas nusprendė, jog kadangi Demjanjuk buvo perduotas tik dėl to kaltinimo, pagal tarptautinę teisę Izraelis neturi teisės jo teisti už kitus nusikaltimus.

Bet anot Izraelio Teisingumo ministerijos pareigūnės Etty Eshed, JAV teismo nuosprendis teisiškai neįpareigoja Izraelio, o Izraelio Aukščiausiojo Teismo dar nenusprendė, kokie būtų nauji kaltinimai.

Izraelio kalėjimų tarnybų pareigūnas Dabi Ben-Ami ir kiti pareigūnai informavo, kad 73-metis ukrainietis John Demjanjuk liks kalėjime Izraelyje bent iki rugpjūčio 11 d., kada Izraelio prokurorai praneš Aukščiausiojo teismui, ar jie norės kito teismo Demjanjukui.

Rusijos pareiškime priekaištaujama, kad Lietuvos delegacija pateikė naują susitarimo dėl Rusijos kariuomenės išvedimo iš Lietuvos projekto variantą, kuris žymiai skiriasi nuo to projekto, kurį abi delegacijos rengė nuo praėjusių metų, ir nuo to projekto, kurį Lietuvos prezidentas atsiuntė į Maskvą šių metų gegužės 21 dieną. Pareiškta, kad toks Lietuvos žingsnis nepagrįstas, kadangi susitarimo projektas buvo jau beveik suderintas.

Demjanjuko sūnus, John Jr., rugpjūčio 4 d. pranešė, kad jo tėvas buvo gerai nusiteikęs, per Izraelio radio žinių laidą išgirdęs apie Cincinnati apeliacinio teismo sprendimą. Jo advokatas Izraelyje, Joram Sheftel pasakė, kad tikisi, kad jo klientas jau būsiąs Clevelande ateinančios savaitės pabaigoje - rugpjūčio 14-osios savaitę. „Vartai į JAV jau atidaryti, ir jie nebus vėl uždaryti“, pareiškė Sheftel per Izraelio kariuomenės radiją.

JAV apeliacinis teismas savo sprendime pažymėjo, jog tarptautinė teisė neleidžia Demjanjuko teisti kitais kaltinimais ir kad jam turi būti leista sugrįžti į JAV, kol bus tiriamas jo deportacijos teisėtumas.

Izraelio nacių medžiotojas Efraim Zuroff pasakė, kad jis numato rugpjūčio 5 d. Izraelio Aukščiausiojo teismo pakeisti naujus dokumentus, paremenčius kaltinimus, kad Demjanjukas vistiek buvo karo nusikaltėlis.

JT Euro-Azijos saugumo simpoziumas

New Yorkas, rugpjūčio 2 d. - Jungtinių Tautų Nusiginklavimo rastiñe pranešė Lietuvos Misijai prie Jungtinių Tautų, kad š.m. rugsėjo 27-30 d., Kijeve, Ukrainoje yra šaukiama saugumo ir nusiginklavimo simpoziumas, į kurį Lietuvos vyriausybė yra kviečiama siųsti atstovą. Simpoziumas aptars bendrus Euro-Azijos rajono saugumo klausimus, konkrečiai dabartinės NVS šalių problemas, kurios kelia rūpestį ir kaimyninėms valstybėms.

IŠEIVIJOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500
TELEFAKSAS (312) 585-8284

Prezidento biudžeto planas praėjo - bet tik vos

Washington, DC, rugpjūčio 7 d. (NYT) - Nors prezidentas Bill Clinton džiaugiasi, penktadienį gavęs jau abiejų Kongreso rūmų pritarimą savo siūlomam penkerių metų biudžetui, jis pripažįsta, jog jo sunkiai laimėta pergalė tėra tik pirmas žingsnis, norint krašto ekonomiją vėl pastatyti ant tvirtų pamatų.

Pergalė - sąlyginė

Prezidentas laimėjo jo biudžetu netikintų demokratų Kongreso narių paramą, tik pažėdamas rasti dar daug daugiau vietų, kur bus mažinamos valdžios išlaidos. Tad, laimėjęs pergalę, prezidentas vėl turi sugrįžti prie politiškai pavojingo darbo, ieškant konkrečių federalinių programų panaikinti arba žymiai sumažinti federalinę pagalbą.

Nors Baltųjų rūmų pareigūnai nesako viešai, kiek jie žada mažinti biudžetą, priviškai jie pripažįsta, jog rado programų, iš kurių galėtų atimti tarp 5 ir 10 milijonų dolerių federalinių lėšų.

Pasisekimas priklausys nuo sveikatos programos

Nors prezidentas kovą dėl biudžeto jau laimėjo, visas priklausys nuo to, kaip jam pasiseks pravesti JAV sveikatos priežiūros teikimo reformas. Ryšium su tuo gali tekti vėl kelti nepopuliarią mokesčių kėlimo reikala, bet be to vargu ar pasisektų reikiamai prapleisti valdžios apmokamą sveikatos priežiūros teikimą.

Šeštadienį savo savaitinėje kalboje per radiją prezidentas pasakė: „Mūsų darbas - toli gražu nebaigtas“. Jis sakė, kad jo administracija „ir toliau ieškos naujų vietų, kur galima sustabdyti valdžios lėšų be-reikalingą eikvojimą“ ir pažadėjo: „Tame fronte mes darbuosimės nepailstančiai, atsakie, darydami atskaitas Jungams“.

Po pergalės JAV Kongrese, administracijos pareigūnai, užuot eję švęsti, grįžo į darbo kambarį ieškoti dar daugiau būdų mažinti valdžios išlaidas, nes jie aiškiai išgirdo siūlomam biudžetui besipriešinančių Kongreso narių argumentus: jie negali biudžeto remti, nes balsuotojai nesutiks su keliamais mokesčiais, kai beveik visai nemažinamos valdžios išlaidos. Tad administracija, bandydama laimėti, ne tik sąlyginę, bet ir visišką balsuotojų pritarimą, žino, jog norint, kad balsuotojai sutiktų suveržti diržus, valdžia turi ir savo diržus suveržti.

Bet tuo tarpu visai neaišku, kaip valdžia mažins tas savo išlaidas. Siūlomame biudžete daugiau kaip 250 milijonų dolerių lėšų bus sutaupoma, mažinant karo pajėgų išlaidas ir apribojant, kiek gali padidėti Medicare išlaidos. Nei Kongresas, nei Baltieji rūmai nenori labiau mažinti tų programų lėšas.

Barė už lengvus kompromisus

Prezidentas iš savo buto klaušėsi Nebraskos demokrato senatoriaus B. Kerrey kalbos,

kai jis paskutinis iš dvejų jančiųjų demokratų pagaliau nutarė paremti prezidento planą. Priviškai sakoma, jog prezidentas jautėsi užgautas demokrato senatoriaus tiesiog viešo barimo kalboje Senate, kai jis prezidentą ragino „sugrįžti į aukštą, tiesų kelią“ ir „nulipti nuo žemo kelio, kuriuo per lengvai daromi kompromisai ir per anksti kapituliuojama“.

Prezidento žiniasklaidos atstovas Mark Gearan tačiau oficialiai pareiškė, jog senatoriaus Kerrey pastabos buvo „išmatytas pareiškimas“, į kurį prezidentas kreipia rimtą dėmesį. Pripažindamas silpną net ir pačių demokratų paramą prezidento biudžetui, jis pareiškė, jog daug kas yra „nepatenkinti tuo sunkiu procesu“.

Balsuotojų apklausinėjamai taip pat rodo, kad jie vertiau nori, kad valdžia mažintų išlaidas, užuot keltų mokesčius. Bet kai jie turi pasakyti, kurių valdžios patarnavimų jie norėtų atsisakyti, tuomet jau daug mažesnis procentas pasisako už valdžios išlaidų mažinimą.

Kas pasikeis

Prezidento siūlomame biudžete nuo 1993 m. sausio 1 d. pajamų mokesčiai paaugs iki 36% vedusiomis poroms, kurių pajamos per metus viršija 140,000 dolerių arba pavieniems asmenims, kurių pajamos viršija 115,000 dolerių. Nuo š.m. spalio 1 d. gazolino mokesčiai pakils 4.3%, nors lėktuvų kompanijoms šis mokeskis įsigalės tik už dvejus metus. Sumažės, kiek ir kokias su verslu susijusias išlaidas verslininkai galės nusirašyti. Tai tik keli pavyzdžiai, kaip pakils mokesčiai su naujuoju biudžetu.

Prezidento siūlomame plane mokesčiai sumažės patiems neturtingiausiems. Mažai uždirbantieji - dirbantys neturtingieji - galės daugiau savo uždarbio nusirašyti nuo mokesčių. Be to, bus kuriamos specialios pramonės zonos arti neturtingųjų rajonų, kad ten įvairiomis lengvatomis paskatintų kurti verslus ir samdyti ten gyvenančiuosius. Norint skatinti imones modernizuotis, joms bus leidžiama nuo pajamų mokesčių nusirašyti iki 17,500 dol., jei tie pinigai investuojami imonės modernizavimui.

Biudžete numatyta pirmaisiais metais sutaupyti 2.1 milijonus dol. (o per penkis metus 55.8 bil. dol.), mažinant Medicare ir Medicaid mokesčius gydytojams ir ligoninėms.

Dėl to visi respublikonai ir daugelis demokratų priešinosi prezidento planui, nurodydami, kad valdžios išlaidos mažinamos iš Medicare ir Medicaid, ne iš kitur aiškiai eikvojamų pinigų, kurie daugumai krašto gyventojų daug naudos neduoda.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 10 d.: Šv. Laurynas, Asterija, Astra, Tautenis, Laima.

Rugpjūčio 11 d.: Šv. Klara, Tiburcijus, Zuzana, Putvinas, Porutė.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

NUGAROS SKAUSMAI IR
CHIROPRAKTIKA

DR. VILJA R. KERELYTĖ

Chiropraktai yra specialistai, paruošti padėti žmonėms, turintiems stuburo iškreipimus, išlenkimus, nugarkaulio slankstelių sprūdžius ir su šiomis problemomis susijusius strėnų bei nugaros skausmus. Jeigu žmogų kamuoja chroniškas strėnų arba nugaros skausmas, jeigu skausmas užima staiga, kryptelėjus ar pasilenkus (ypač po sunkaus daikto pakėlimo), naudinga kreiptis pas profesionalą chiropraktą. Jis ar ji gali padėti išminkinti sustingusius sąnarius, sumažinti spaudimą ir skaudamas vietas, o taip pat padėti atsikratyti blogų stovėjimo, sėdėjimo, pasilenkimo įpročių, kurie dažnai būna strėnų ar nugaros skausmų priežastis.

Jau prieš 2000 metų Hipokratas, vadinamas Medicinos tėvu, praktikavo nugaros ištiesinimą, tempimą, miklinimą ir minkštos programą įvairioms stuburo problemoms palengvinti ar gydyti. Ši metodą dabar naudoja chiropraktai.

Chiropraktika šiandien yra pripažinta sveikatos priežiūros ir taisymo šaka ne tik Jungtinėse Amerikos Valstijose, bet daugelyje pasaulio kraštų. Vien tik Amerikoje per metus žmonės lankosi pas chiropraktus apie 90 milijonų kartų. Chiropraktai yra gerai pasiruošę profesionalai: šešerius metus jie turi praleisti specialiose mokyklose ir po to dar stažuotis klinikose. Mokyklose jie turi panašų kursą kaip medicinos gydytojai. Didžiausias skirtumas yra tai, kad gydytojai atlieka operacijas, o chiropraktai išmoka tvarkyti stuburo, sąnarių, raumenų ir kitus kūno negalavimus specialiu judesiu, minkštą, miklinimą ir tempimą būdu.

Chiropraktika propaguoja bendrą sveikatos priežiūrą, kurią įeina dieta, tvarkinga mityba, kasdieninė mankšta. Tačiau chiropraktikoje ypatingas dėmesys kreipiamas į stuburo stiprinimą, gydymą. Jeigu pacientui nepadaeda vien chiropraktinis gydymas, jis nedelsiant nukreipiamas pas specialistą gydytoją.

Dažniausiai žmonės metų metais nekreipia dėmesio į tinkamą savo nugaros priežiūrą. Nugaros sveikatai ypač kenkia neteisingai atliekamas bet kokio svorio pakėlimas; sėdėjimas ar stovėjimas persikreipus, susilenkus, pasikreipus;

kūno (o ypač nugaros) muskulų silpnumas dėl mankštos ir apskritai judėjimo stokos.

Visi tie reiškiniai anksčiau ar vėliau žmogų prives prie strėnų bei nugaros skausmų. Ypač greitai pažeidžiamos strėnos: neatsargus kryptelėjimas kėnors keliant, staigus pasilenkimas ar pasisukimas gali iššaukti stuburo slankstelių nuslydimą arba sprūdį, kuris sukelia labai aštrų skausmą. Tai atsitinka ne tik vyresnio amžiaus žmonėms, bet ir jauniems.

Šiuo atveju chiroprakto pagalba būna labai veiksminga. Čia pateikiame dažniausiai pasitaikančias stuburo problemas, jų priežastis ir simptomus:

a. muskulų ir sausgyslių pertempimas, kuris dažniausiai atsitinka dėl ilgo sėdėjimo, stovėjimo persikreipus, susilenkus, o kartais dėl ankstyvesnio nugaros sužeidimo. Simptomai: strėnų skausmas ir spazmos;

b. dubens kaulų, klubų sąnarių ir sausgyslių pertempimai (*sacroiliac syndrome*) nuo staigaus pasilenkimo, sužeidimo. Simptomai: aštrus skausmas klubų sąnariuose;

c) sąnarių išnirimai-niks-telėjimas (*facet syndrome*) dėl staigaus sužeidimo, pakrypimo, bet taip pat dėl prastos priežiūros, besitęsiančios ilgą laiką (kartais net daugelį metų). Simptomai: skausmai ir sąnarių sustingimas.

d. raumenų nevienodas išsivystymas, nelygus stiprumas ir ypač įvairūs augimo nenormalumai, pvz., kai viena koja yra trumpesnė už kitą. Simptomai: dažniausiai pasireiškia vėliau gyvenime;

e. stuburo slankstelių (ar slankstelių) nusprūdymas, pakrypimas (*disc syndrome*) atsitinka dėl staigaus pasisukimo. Simptomai: aštrus, dujantis strėnų skausmas, nuleidžiant net į kojas;

f. stuburo chroniškas iškreipimas, išlinkimas (*scoliosis*) dažna paauglių mergaičių problema, vėliau gyvenime galinti išsivystyti į skausmingą artritą.

Šiek tiek apie stuburą

Sveikas stuburas yra stiprus, lankstus ir be skausmo. Jis palaiko kūną tiesų, apsaugo nugarkaulio smegenų kanalą ir suteikia žmogui galimybę laisvai judėti. Nugarkaulis arba stuburas susideda iš 24 narelių, kurie yra tarpusavyje suderinti, sujungti elastiniais, kremzliniais slanksteliais, sutvirtinti muskulais ir sausgyslėmis. Slanksteliai išdėstyti tarp kiekvieno narelio ir sugeria sutrenkimą, tuo apsaugodami narelius (ir nugarą) nuo sužeidimo. Didžiausi slanksteliai ir nareliai randami strėnose ir žemiau, nes ant jų remiasi viso kūno svoris. Stiprus pilvo ir nugaros raumėnys suteikia stuburui reikiamą tvirtumą ir lankstumą. Raumenų stangrumas ir tvirtumas ypač svarbus strėnos.

Stuburo slanksteliai yra tarytum kremzlinės „pagalvės“, kurios, išdėstytos tarp narelių, sugeria nuolatinį kūno svorio spaudimą, žmogui judant, ir apsaugo nugarkaulio smegenų kanalą nuo sužeidimo. Žmogui senstant, šie slanksteliai susidėvi, suplonėja, praranda savo elastingumą, pasidaro nevienodo storio. Kartais prisilenka arba net visiškai išsprūsta iš savo vietos. Tuomet užspaudžiami stuburo nervai, ir žmogus pajunta aštrų, duriantį nugaros ar strėnų skausmą.

Apsilankymas pas chiropraktą

Ko galima tikėtis pirmojo vizito metu? Kaip ir pas kurį kitą gydytoją apsilankius, pacientas pirmiausia smulkiai apklausi-namas ne tik apie jo ligos simptomus, bet ir apie anks-tyvesnes sveikatos problemas. Po to chiropraktas pacientą nuodugniai patikrina. Reikalui esant, padaromos rentgeno nuotraukos. Svarbu nustatyti problemos dydį, iširti jos atsi-radimo priežastis, o paskui pri-taikyti efektingiausią pagalbą metodu. Gydytojas-chiropraktas taip pat pageidauja, kad pats pa-cientas jo klausų rūpimus klaui-simus apie savo sveikatos būklę.

Kai nustatoma diagnozė, gydytojas jau gali pradėti kiekvienam pacientui specialiai pritaikytą gydymo programą,

Lithuanian Mercy Lift pokylio ruošimo komiteto narės (iš kairės): Lidija Ringienė, Marytė Nemickienė, Virginija Jokubauskienė.

kuri sumažins skausmą, panaikins muskulų spazmas ir vėl sugrąžins nugaros struktūros pusiausvyrą. Pacientas taip pat gaus naudingų patarimų, kaip sustiprinti savo nugarą, kad ateityje galėtų išvengti panašių negerovių.

Sveikos mitybos reikšmė

Chiropraktai stengiasi daug dėmesio kreipti į sveiką žmogaus mitybą, nes tuo būdu galima sustiprinti kūną ir išvengti daug sveikatos sutrikimų. Sveikas maistas yra šviežias, be cheminių (jeigu tai įmanoma), priemaišų. Kadangi šiais laikais ūkininkai ir kiti maisto gamintojai naudoja daug įvairiausių chemikalų (kenkėjamais naikinti, augimo pagreitinimui, trašoms ir pan.), vis dažniau pradedama kalbėti apie natūralių būdų, be cheminių priedų pagalbos, išaugintus produktus, mėsą ir t.t. Tokie vaisiai, daržovės, grūdai vadinami „organiška“ (*organic*) augintais produktais. Juos jau galima pirkti didelės maisto parduotuvėse ir sveiku maistu prekiaujančiose krautuvėse (Health Food Stores). Tie produktai paprastai kainuoja du ar tris kartus brangiau, negu kiti vaisiai, daržovės, mėsa ir pan. Tačiau čia reikia didelio atsargumo. Jeigu produktai nepatikrinti ir negarantuojami patikimų šaltinių, niekas negali užtikrinti, kad jie tikrai „švarūs“. Skirtingose Amerikos valstijose „organiški“ produktai skirtingai aptariamai, o kai kur nėra jokių nuostatų, pagal kuriuos galėtų būti rūšiuojama: kas yra natūraliai auginta (t.y. „organiška“), kas ne. Kai kur reikalaujama, kad dirvoje nebūtų jokių cheminių priemaišų net trejus metus prieš maistinio augalo derliaus nuėmimą. Kitur leidžiama naudoti terminą „natūralus“ arba „organiškas“ labai plačia prasme. Daugiau negu pusė Amerikos valstijų iš viso nekreipia dėmesio į šį reikalą.

Tokie „švarūs“ produktai, savaime suprantama, yra sveikesni valgyti. Taip pat galima pasakyti apie mėsą, jeigu užtikrinama, kad galvijai ar paukščiai buvo auginti be chemikalų pagalbos (išvirkščiant ar maišant juos į lesalą, edalą).

Cheminės trašos, kai apdairiai naudojamos dirvoje, sveikatai pavojaus nepastatys. Augalas paima iš žemės sau reikalingas medžiagas, nepaisant, ar žemė patērta mėsui (t.y. natūraliomis trašomis), ar cheminėmis. Juo labiau, kad cheminės trašos dažnai pri-taikomos kaip tik tokios, kokių dirvai trūksta, o pasėliams labiausiai reikia. Net ir labai kruopščiai tikrinant, sunku nustatyti, ar augalas buvo užaugintas, tręšiant natūraliomis, ar cheminėmis trašomis. Jo maitin-gumas, skonis ir išvaizda yra tokia pat.

Tai nereiškia, kad besaikis

chemikalų vartojimas nėra žalingas. Kai per daug naudo-jama chemikalų, augalai jų prisigeria ir ne vien pasidaro pa-vojingi juos vartojančiam žmo-gui, bet taip pat laukiniams paukščiams, gyvuliams. Chemikalai iš dirvų užteršia ir vandenį, tiek požeminį jo šal-tinius, tiek upes, ežerus bei kitus vandens telkinius žemės paviršiuje.

Chemikalai, kurie naikina įvairius kenkėjus, gybelius, piktžolės arba ilgai išlaiko pro-dukto šviežumą, yra daug pavoj-ingesni sveikatai. Jie išskver-bia į augalo audinius ir taip

patenka į vartotojo organizmą. „Organinių“ produktų auginto-jai nenaudoja chemikalų, jie vengia ir cheminių trašų. Tačiau šiais laikais būtų labai sunku rasti mūsų planetoje kampelių, nepaliestų jokios cheminės taršos.

Kalbant apie „natūralius“ mėsos produktus, dažniausiai norima pabrėžti, kad galvijams, gyvuliams ar paukščiams au-ginti nevartota hormonų ir anti-biotikų. Hormonai naudojami norint pagreikinti augimą, pa-didinti mėsos kiekį ir kokybę. Kaip ir cheminių trašų atveju, hormonai, saikingai naudojami,

MAISTO APSAUGA IR
PARUOŠIMAS NAMIE

1. Mėsai paruošti – naudokite lenteles, padarytas iš plastikos – ne medines. Medinėse įpio-vose laikosi ir dauginasi bak-terijos, ir jas sunku išvalyti – išplauti. Kai ruošiate maistą, pjaustykite tik vieną mėsos rūšį vienu kartu. Lenteles ir kitus maisto ruošimo įrankius po naudojimo nuplaukite karštu, muiluotu vandeniu.

2. Verdant, kepančią maistą naudokite termometrą ir būkite tikri, kad mėsa ar paukštiena yra labai gerai išvirta. Ma-tuojant mėsos virimo-kepimo karštį, dėkite termometrą į sto-riausią raumeningą vietą, toliau nuo riebalų ir kaulų. Bakterijos yra užmušamos, kai mėsos karštis pasiekia 160 laipsnių F, arba net ir aukščiau. 3. Jeigu pradedate virti, virkite, kol mėsa išverda, nepradekite virti, sustokite ir po kiek laiko užbaikite. Pusiau išvir-tame, šiltame maiste labai grei-tai dauginasi bakterijos.

MAISTO LAIKYMAS

1. Šaldytuvai. Maisto suša-l-dymas sustabdo bakterijų augimą, bet tik aukšta virimo temperatūra bakterijas užmuša. Šaldytuve temperatūra turi būti 40 laipsnių F, o ledaušėje turi būti nulis F ar žemiau.

2. Po valgio likusį maistą kaip galima greičiau įdėkite į šaldytuvą, nelaikykite šiltai daugiau kaip 2 val.

3. Sušaldytą maistą atšil-dykite šaldytuve, virdami, „microwave“ pečiuje, arba įdėję į gerai uždarytą plastikinį maišelį, panardytą šaltame, nuolat keičiamame, vandenyje.

4. Gyvus vandens gyvūnus kiauteliuose laikykite gerai vėdinamuose induose.

5. Apsaugokite kitą maistą nuo žalos mėsos sulčių, įdėkite mėsą į uždarytą plastikinius maišelius. Mėsos sultys gali turėti bakterijų.

6. Maistą, kurį perkate šalta, pvz., įvairias dešras, suvynio-kite į plastikinį ar aliuminį popierių, prieš dedant į šaldy-tuvą.

7. Prieš dedant karštą maistą

į šaldytuvą, sudėkite į uždara indą ir palaikykite labai šaltame vandenyje, kad įdėjus į šaldytuvą, jis greičiau atšaltų.

8. Kiaušinius laikykite pačiame šaldytuve, o ne šaldytuvo duryse lentynoje. Kiaušinius reikia laikyti šaltai, o šaldytuvo durų lentynos nėra pakankamai šaltos.

KAIP ILGAI GALIMA
SAUGIAI LAIKYTI MAISTĄ
ŠALDYTUVE

1. Paukštiena: žalią šaldytuve patartina laikyti tik 1-2 dienas, o sušaldytą galima laikyti 9 mėnesius; virtą: šaldytuve – 3-4 dienas, sušaldytą – 4-6 mėnesius.

2. Mėsa: visą šviežią mėsą šaldytuve laikykite 3-5 dienų sušaldytą – laikykite 3-4 mėnesius; maltą mėsą šaldytuve laikykite 1-2 dienas, sušaldytą – 3-4 mėnesius.

3. Įvairios dešros (lunch meat): supakuoti, neatidaryti pakeliai gali būti laikomi šaldytuve 2 sa-vaite; atidaryti pakeliai – 1 sa-vaite; įvairios dešretės virtos mėsos: šaldytuve 3-4 dienas, sušaldytos – 1 mėnesį.

4. Žuvis; žalia liesa žuvis (cod, flounder, sole) šaldytuve gali stovėti 1-4 dienų; sušaldytos 6 mėnesius; žalia riebi žuvis (salmon, perch): šaldytuve 1-2 dienas, sušaldytą – 3 mėnesius; žali nevirti vėžiai: šaldytuve 4 dienas, sušaldyti 3 mėnesius. Virta žuvis: šaldytuve gali stovėti 3 dienas, sušaldyta 2 mėnesius.

5. Kiaušiniai: žali kiaušiniai gali stovėti šaldytuve 3 savaites; kietai virti kiaušiniai su lukš-tais gali stovėti šaldytuve 1 sa-vaite, sušaldyti – 6 mėnesius.

6. Pienas: šaldytuve gali sto-vėti 5 dienas, sušaldytas – 1 mėnesį.

Įvairią informaciją apie mėsą ir paukštieną galite gau-ti, skambinant: USDA's Meat ant Poultry Hot line 1-800-535-4555. Informacijai apie naudojimą maistui žuvis skam-binkite FDA's hot line 1-800-FDA-4010.

Išversta ir naudotasi medžia-ga: „Chicago Tribune“ (Sunday May 2, 1993). Vertė ir spaudai paruošė Birutė Jasaitienė.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$80.00. Foreign countries \$90.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumerasas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atlymima, iki kada yra užsiimokėjus.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams 1/2 metų 3 mėn.
U.S.A.	\$80 \$45 \$25
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol.)	\$90 \$50 \$30
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	\$45 \$30 \$25
Kanadoje ir kitur (šešt. laida)	
U.S.A. dol.) savaitinis	\$50 \$30 \$25

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos gražina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbi-mų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

pavojaus sveikatai nesudaro, bet kas iš tikrųjų gali garan-tuoti „saiką“? Šiuo atveju varto-tojas turi pats pasidaryti atitin-kamą sprendimą ir produktus pirkti savo nuožūra.

Be chemikalų ar dirbtinių priemonių išaugintas maistas atrodytų labai patrauklus, ir daugelis juo domisi, nors tokį maistą išauginti mūsų laikais gan sunkiai įmanoma. Visa mūsų platenos atmosfera yra gerokai užteršta didžiosios in-

dustrijos išmetamomis į orą taršomis; visose pasaulio daly-se jau iškrenta vadinamasis „rūgštus lietus“ (acid rain). Bet labiausiai rūpestį kelia tai, kad nualintos dirvos ir mažėjantis jų plotas kasmet turi išauginti vis daugiau maisto sparčiai gau-sėjantį žmonijai išmaitinti. Ar įmanoma tą maistą išauginti be dirbtinių priemonių – tai jau kitas reikalas.

Amber Health Center, 7271 S. Harlem, Bridgeview, IL 60455, tel. 708-594-0400.

1990 m. rugpjūčio 2 d. Ira-kas okupavo kaimyninę Kuwai-to valstybę.

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. – (312) 337-1285

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Priklauso Holy Cross ir Christ Igoninems
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 312-434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 3 v.p.p.
10401 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL
Tel. 708-598-4430 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. 4 v.p.p. – 7 v.v.

Kab. 312-735-4477;
Rez. (708)246-0067; arba (708)246-6581

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ – NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS

CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St., Tel. (708) 422-9101
Valandos pagal susitarimą
Pirm. 3 v.p.p. – 7 v.v. antr. 12:30-3 v.p.p.
trečd. uždaryta, ketv. 1-3 v.p.p.
penkt. ir šešt. 9 v.r. – 12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-0909 arba (312) 499-4441

DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR
IŠSIPLETUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v.v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 312-585-1955

172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2606
Valandos pagal susitarimą
Vakaris ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
(312) 434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir
ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. (312) 585-0348;
Rez. (312) 778-5533

DR. FRANCIS MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9, antr. 12-6, penkt. 10-12, 1-6

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. K. Ave.,
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 926-7700

RIMGADAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASUD TUMMALA, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA

6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v.p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. (312) 776-2880.
Rez. (708) 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D. S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. 312-586-3166
Namų 708-381-3772
DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 W. 63rd St., Chicago, IL 60638
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 3-6
Šeštadieniais pagal susitarimą

Pinigus kitiems išdalinė —

PATYS SU KIAURAIŠ STOGAIS PASILIKOME

Su Lietuvos atgimimu, tiek iš ten ateinančioje, tiek ir išėjusios spaudoje prasidėjo nuolatiniai prašymai. Visi svarbūs, reikšmingi ir neatidėliotini. Tai bolševikų nuniokotų bažnyčių ir koplyčių, kryžių, paminklų atstatymai ir naujų statymai. O atstaičius — vargonų, varpų ir visokios butaforijos reikėjo. Dar prisidėjo ir dūdos (mano pabrūkta J.Ž.), kurios spaudoje jau ne viena sykį buvo minėtos. Gerai, kad dar nepradėjo vario vagių išvogtų paminklų, kryžių ir paminklų lentų atstatinėti. O tuomet tai tikrai be kelnų liktumėme!

Taip, mes organizuotai ir pavieniai atstatinėjame besirūpindami, ne nepastebėjome, kad mūsų stogai prakiuro. Tik tuomet buvo susigaudyta, kai Pasaulio lietuvių archyve ant spaudos komplektų ir knygų vandens lašai pradėjo varvėti. Laimei, kad toks atvejis iš anksto buvo numatytas, tad plastika parankėje buvo. Taip žalos buvo išvengta. Bet negali archyvas, plastikomis užsidangstęs, visą laiką veikti.

Panašiai ir Lietuvių centre Lemonte nutiko, kuomet bažnyčioje besimeldžiantiems ant galvų pradėjo lietaus lašai lašėti. Žmonių sakoma, kad: „Batsiuvys vaikšto prakiurusiais batais“. Taip ir čia išėjo. Iš abiejų centrų daug talpintuvų siuntimui į Lietuvą buvo pakrauta, o savais stogais tik tuomet buvo pradėta rūpintis, kai vanduo pradėjo ir vidų varvėti. Abu centrai ne tik Čikagos ir jos apylinkių lietuviams, bet ir visai išeivijai yra būtini, kadangi juose yra visos išeivijos sukurtos ir sukauptos vertybės, jos nervų centrai. Tad ir jų išlaikymas turėtų būti visos išeivijos rūpestis.

Kuomet Vilniaus krašte iš valstybinių lėšų yra statomi lenkų kultūros centrai, tad mes turime iš to atitinkamas išvadas padaryti, kad mūsų siūnčiama parama lenkinimo tikslams nenuveiktų. Atgimimo nuotaukį veikiami, buvome pasiryžę visas savo skryniais ištuštinti, kad tik tėvynei ir už ją kovojantiems padėtume. Dabar jau ir iš ten blaivesni pasisakymai ateina: nereikia savo kraičių skrynų skubėti ištuštinti. Jau yra patariama visų mūsų archyvų ne išsiųsti, originalus sau pasilikti, nes ten patalpų ir net priežiūros trūksta. Berašant kilo mintis, o galbūt tai yra atsargus perspėjimas, kad ir politinis klimatas tam dar nėra palankus. Kuomet buvę stribai ir KGB-istai yra Seime ir valstybės saugumo komitete, tai galbūt dar nėra saugu jiems išeivijos kraičius patikėti.

Iki šiol rašiau apie abu mūsų centrus, esančius Čikagoje ar jos

aplinkoje: Jaunimo centrą Čikagoje ir Lietuvių centrą, esantį Lemonte. Abu jie yra svarbūs ne tik visai išeivijai, bet ir visuotinei lietuviškai kultūrai. Bet, kadangi esu Jaunimo centro valdybos narys, tai mano pareiga, kiek plačiau apie Jaunimo centrą parašyti. Net Jaunimo centro lankytojai mano, kad jis susideda iš koncertų salės, kavinės, na ir dar klasių. Žinoma, šios visos patalpos yra labai svarbios ir dažnai naudojamos. Tačiau visai išeivijai ir lietuviškai kultūrai daugiau yra reikšmingos tos patalpos, kurių pastovūs lankytojai beveik nemato. Kuomet veikia lietuviškos mokyklos, koridoriai pilni vaikų ir jaunimo, yra manančių, jog čia yra centro pagrindinė paskirtis. Taip ir ne!

Centro patalpose beveik visuomet yra keletas dirbančių mokslininkų iš Lietuvos, kurie neatykto su mūsų mokyklomis susipažinti. Mokyklų yra ir Lietuvoje. Mokslininkus vilioja lituanistiniai turtai, kurie yra čia sutelkti: Pasaulio lietuvių archyvas, Tyrimų centro lituanistiniai rinkiniai, Zilevičiaus-Kreivėno muzikologijos archyvas. Tai ir yra tie magnetai, kurie traukia literaturologus, muzikologus ir renkančius medžiagą apie išeivijos menininkus, muzikus, rašytojus ar išeivijos kultūrinę veiklą. Reikia neužmiršti, jog 1948-65 m. periodas buvo lietuvių literatūros pavasaris tad prasme, kad davė daug žiedų. Kuomet Lietuvoje kūrėba buvo užgniauzta, terorizuojama ir dorkama, išeivijoje ji pražydo gražiausiais žiedais.

Ta vadinamoji „nudzūvusi šaka“ davė brandžius vaisius, kurie žymiai papildys lietuvišką lobyną. Tad mes, būdami to kultūrinio palikimo saugotojai ir globėjai, turime pasirūpinti, kad virš jo būtų saugūs stogai. Kadangi tas kultūrinis palikimas nepriklauso tik Čikagai, todėl visa išeivija turėtų jausti pareigą prie jų apsaugos prisidėti. Taip pat reikėtų paminėti, kad Jaunimo centre yra Čiurlionio meno galerija, kurioje atrinkti išeivijos reprezentaciniai kūrinių; Istorinis, tautodailės ir Laisvės kovų muziejus. Dabar virš Pasaulio lietuvių archyvo ir galerijos yra dedamas naujas stogas, kad tos vertybės nebūtų drėgmės sunaikintos. Geležinei uždangai kritus ir pradėjus su išeivija artimiau bendrauti, tautiečiai iš Lietuvos, pamatę mūsų sutelktą medžiagą, pamane, kad „Ameriką atrado“. Tad būriais pradėjo ir mūsų institutus ir archyvus atvykti. Todėl mes privalome archyvus ir tolimesnei atečiai išsaugoti.

Juozas Zygas

ŽURNALISTO ETIKA IR ATSAKOMYBĖ

ALDONA ŽEMAITYTĖ

1989 metais kovo mėnesį Lietuvoje buvo užfiksuoti 108 vadinamieji neoficialūs leidiniai, pradedant „Sąjūdžio žiniomis“, „Atgimimu“, ir baigiant vidurinių mokyklų bei sąjūdiečių komunalinių laikraščių (šios žinios paimtos iš „Sietyno“, 1989 m., V. knyga). Tuomet dar nebuvo nei „Respublikos“, nei „Lietuvos aid“, nei kitų šian dien populiarų ir jau spėjusių įgaugti ir skaitytojo samonę, leidinių.

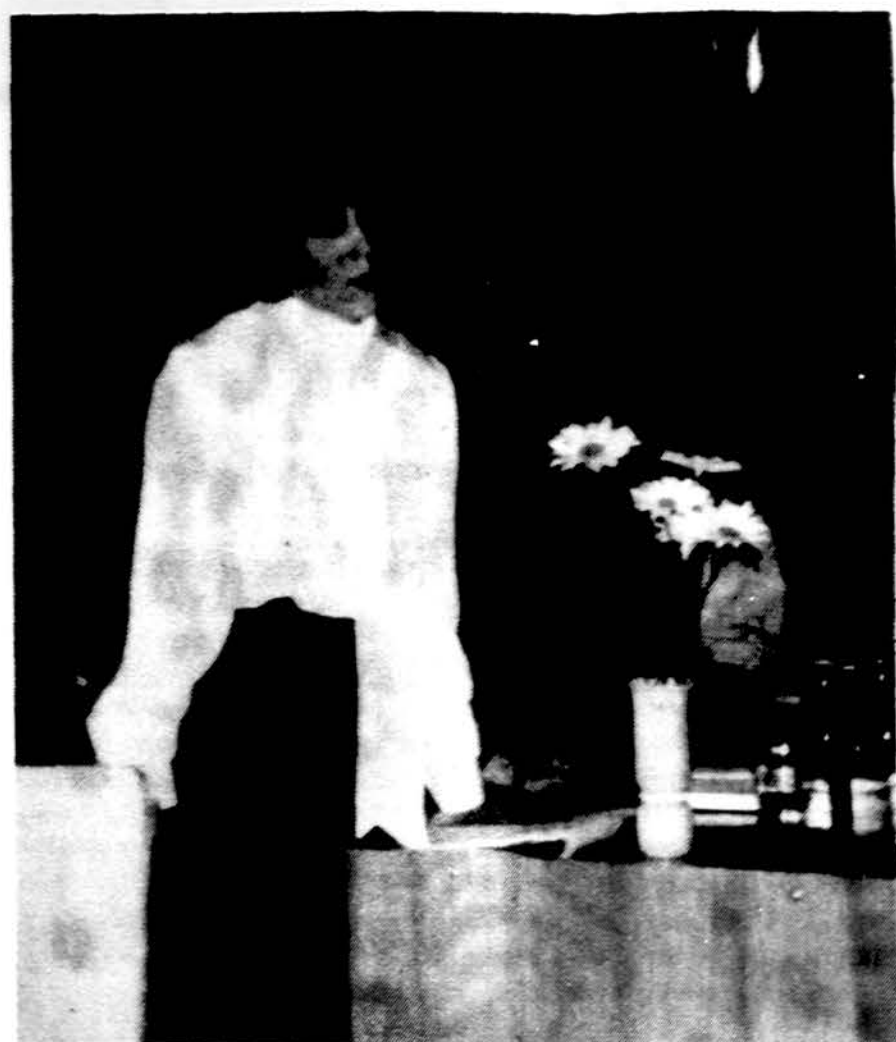
1990 metais Spaudos kontrolės valdybos biuletenis „Masinės informacijos priemonės“ rodo, kad Lietuvoje užregistruota jau 841 masinės informacijos priemonė: laikraštis, žurnalai, leidyklos, radijo ir televizijos studijos. „Respublika“ tuomet jau ėjo 240,000 egz. tiražu, o V. Petkevičiaus ir Co. „Opocija“ buvo dar tik reklamuojama, kaip greitai pasirodysiantis konstruktyvios opozicijos laikraštis.

1993 m. kovo mėnesį Spaudos kontrolės valdyboje buvo užregistruota apie 1,500 pavadinimų įvairių leidinių ir leidyklų. Nuo praėjusių metų gruodžio iki kovo mėnesio steigimo liudijimai suteikti 317 leidinių, o panaikinti 173 (steigimo liudijimas panaikinamas, jei per metus laiko stiegejas neišleidžia nei vieno tiražo užregistruoto leidinio). Per šiu metų antrą ketvirtį užregistruota 70 naujų pavadinimų. Vadinasi, nepaisant superinfliacijos sukeltų padarinių — popieriaus brangimo, didžiulių spaustuvės išlaidų, yra tendencija atsirasti vis naujiems leidiniams. Iki šiu metų balandžio mėnesio Lietuvoje ėjo 472 laikraštiai (iš jų 142 bendro pobūdžio, 26 politiniai, 59 profsioniniai, 11 verslininkams, 5 vaikams, 10 jaunimui, 16 reklamini, 18 kultūriniai, 21 pramoginiai, 6 erotiniai, 13 religiniai, 3 mokslo ir t.t.), 219 žurnalų (30 bendro pobūdžio, 2 politiniai, 12 pramoginių, 3 humoro, 1 erotinis, 8 religiniai, 33 mokslo ir t.t.), užregistruota 610 leidinių, iš kurių išleidžiamos produkcijos kiekiai didžiausios yra „Rotos“, „Žaltvyklė“, „Krikščionis“ ir pan.

Toks leidinių perteklius neišvengiamai atsiliepia jų kokybės menkėjimui, žurnalistų atsakomybės mažėjimui. Informacija paskesta subjektyvių žodžių sraute, o pats žodis sumenkinamas.

Per sovietinės okupacijos penkiasdešimtmetį buvo žiauriai nukapotos nepriklausomos Lietuvos spaudos tradicijų šaknys. Ketvirtjo dešimtmečio geriausių leidinių — „XX amžiaus“, „Židinio“, „Naujosios Romuvos“ žurnalistiką ir brandžią naują pakopą pakėlė Vakarų Europos universitetuose mokslus baigę filosofai, filologai, žurnalistai. Ši žurnalistika pasižymėjo informacijos objektyvumu ir komentaro minties brandumu. Okupacija sunaikino nepriklausomos Lietuvos spaudą, o žurnalistus išblaškė po Sibiro gulagus arba Vakarų tremtį. Sovietinė žurnalistika turėjo visai kitus principus ir išsiugdė nemažą būrį naujų žurnalistų, kurių pagrindinis uždavinys — būti kompartijos parankiniais, stereotipiskomis frazėmis šlovinti komunistinę ideologiją, kovoti su įsivaizduojamais „liaudies priešiniais“. Apie fakto objektyvumą ar žurnalistų individualybę negalėjo būti nė kalbos. Be to, kaip paaiškėjo tyrinėjant KGB archyvuose rastą medžiagą, dažnas iškilnesnis žurnalistas turėjo gana glaudžius ryšius su sovietiniu saugumu, o tai irgi lėmė jo rašinių bei elgesio pobūdį.

Ir štai tokioje terpėje atsiranda Atgimimo laikotarpio spauda, lyg potvynis pralaužęs visas, kruopščiai per dešimtmečius statytas soc. realizmo barikadas. Šalia žurnalistų profesionalų (profesionalumą čia reikia suprasti ne kaip meistriškumą, o kaip profesiją — pagrindinį užsiėmimą, garantuojantį pragyvenimą) ima aktyviai reikštis iš kitų sričių į spaudą atėjusieji žmonės. Susidarė savotiška situacija: prieškariniai Lietuvos spaudiniai, kelis dešimtmečius uždaryti spec. fonduose, nebuvo pažinti. Sovietinės spaudos stereotipai isigrauzė ir smegenis jau minėtomis klisėmis. Staiga atsiranda galimybė rašyti ir spausdinti ką nori, be jokių cenzūros suvaržymų, leido mėgautis žodžio laisve, taikant kuo įvairines jo naudojimo formas ir situacijas. Bet giluminis žodžio turinys — sovietinė mąstymo struktūra, vertinimų charakteris, semantinės prasmės — liko toks pats, kaip ir sovietmečiu. Bedugnė tarp subalansuotos, maslios prieškarinio spaudos (turint galvoje geriausius jos pavyzdžius) ir perdem subjektyvius, net pagiežingos Atgimimo nau-

Aldona Žemaitytė | Laisvės fondo studijų savaitėje Birštone kalba apie žurnalistų etiką.

jios spaudos liko neužpildyta. Dar blogiau: kiekvienas Nepriklausomybės atkūrimo mėnuo didino leidinių, kurie tapo paženklinimi griovimo ir neigimo žyme, skaičių. Prasidėjo nuolatinių Spaudos etikos kodekso ir Spaudos įstatymo pažeidinių, kurių nepajėgė suregistruoti Spaudos kontrolės valdyba, iš pradžių buvusi prie Vidaus reikalų, vėliau prie Teisingumo ministerijos. Nepajėgė, o gal nenorėjo, juo labiau, kad nebuvo jokio bausmės mechanizmo. Teisminiai procesai trukdavo ilgai ir ne visada baigdavosi teisingumu pergalę.

Nebuvo paimama net egzistuojančio, 1990 m. vasario 9 d. aukščiausioje Taryboje patvirtinto, „Spaudos ir kitų masinės informacijos priemonių“ įstatymo. Nors šis įstatymas kurtas dar socialistinės Lietuvos sąlygomis, tačiau jo pagrindiniai straipsniai — 6 straipsnis dėl neskelbtinos informacijos; 7 str. — dėl teisės steigti informacijos priemones; 19 str. — dėl tarptautinių standartų; 30 str. — dėl žurnalistų pareigų; 32 str. — dėl žurnalistų atsakomybės, — yra suformuluoti pakankamai aiškiai ir logiškai, tereikia jų laikytis. Tačiau jie dažniausiai ir pažeidžiami. Apie Spaudos etikos kodeksą ir pačią etiką nėra ko ir kalbėti.

„Po kovo 11-tosios Lietuvoje buvo griauinama dviasia. Niekas nepadarė tiek daug blogo, kiek besidarkanti Lietuvos spauda, kurioje buvo propaguojamas tautos nepilnavertiškumo kom-

pleksas“, — tai Česlovo Stankevičiaus citata iš pokalbio „Naujajame Dienovidėje“ (1993 liepos 2 d.). Visiškai pritariant tai minčiai, norisi ją papildyti klausimu: „Ar tik tiek?“ Susidarė išpūdis, kad kai kuri, per šį laikotarpį sutverta, spauda buvo skirta kur kas pavojingesniems griovimo uždaviniams. Ypač šioje srityje pasižymėjo du laikraščiai — „Respublika“ ir „Opocija“, o šiuo metu jų darbą tęsia Kaune leidžiamas didelio formato spalvotas bulvarinis laikraštis „Europa“.

Šmeizimas, valdžios žmonių niekinimas ir išjuokimas šioje spaudoje tapo tiesiog norma ir pasiekė neregėto iškrypimo laipsnį. Kai kurie rašiniai galėtų dominti psichopatologijos specialistus. Pagal Europoje priimtas ir veikiančias spaudos įstatymus, leidėjai ir tokių rašinių autoriai būtų turėję būti griežčiausiai baudžiami teismine tvarka, o patys leidiniai uždaryti. Normaliame pasaulyje žurnalistams įprasta nepažeidinėti Spaudos įstatymo ir Etikos kodekso. Pas mus viskas buvo atvirkščiai, lyg kreivų veidrodžių karalystėje. I Spaudos kontrolės valdybos darbuotojų atsiųstą oficialų įspėjantį raštą „Respublikos“ laišku skyrus vedėja B. Balikienė atsakė: „Negaiškite laiko ir negadinkit popieriaus, nes tokiais raštais Tomkus vis tiek išmeta į šiukšlių dėžę“. (Iš pasikalbėjimo su Spaudos kontrolės valdybos viršininku Š. Vipartu). „Respublika“ ir buvo tas laik-

raštis, kuris, apsisukęs Sąjūdžio laikraščiu, per trejus savo gyvavimo metus varė labai nuoseklią šmeiztų, pajuokos ir dezinformacijos kampaniją. Kulminacinis šios kampanijos momentas buvo 1992 m. spalio 28 d. numeris, kurio pirmame puslapyje A. Visocko slaptyvardžiu buvo išspausdintas antivalstybinis provokacinis straipsnis „seimo rinkimai — demokratijos saulėlydis?“. Jame pilna tokių frazių: „Juodoji valanda atėjo“... „krūvinosios dramos pradžia“... „valdančioji klika paskubomis sukūrė gausybę represinių struktūrų, už tautos pinigų apsiginklavo nuo galvos iki kojų ir uždegė fanatizmą bei baisia neapykanta tas nekontroliuojamas ginkluotas gaujas“... „šimtai tūkstančių gyvybių dar bus sudėta prie tariamais laisvės ir tariamais nepriklausomybės aukuro“... „Fizinis tautos genocidas, kurį uoliai rengė ir pagaliau parengėte jūs, ponai landsbergiai, čepaičiai, vagnoriai, jau prasidėjo“.

Panašiomis frazėmis mirga visas straipsnis. Po tokio straipsnio save gerbianti vyriausybė turėjo atitinkamai reaguoti į laikraštį. Bet „Respublika“ ir toliau lyg niekur nieko pylė pamazgas. Svarbiausias jos taikiny buvo prof. Vytautas Landsbergis, tuometinis Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas, matyt, pats pavojingiausias atitinkamoms tarnyboms ir struktūroms asmuo.

Spaudos kontrolės valdyba „Respublikai“, kaip ir „Opocijai“ ar „Lietuvos žiniomis“, siuntė raštiškus įspėjimus, bet jie neturėjo jokio poveikio. Tik retas kuris iš apšmeiztųjų paduodavo laikraštį į teismą (pavyzdžiui, Z. Sličytė, laimėjusi visus teismo procesus prieš „Respubliką“). Dauguma i šmeiztus nekreipė dėmesio — neturėjo laiko, nenorėjo eikvoti jėgų bylinėjimuisi. Taip formavosi nebaudžiamas, visagalinis žurnalistų tipas, nepažįstantis jokių moralės varžtų. Beje, cinizmas taip pat buvo paveldėtas iš sovietinės žurnalistikos, kuri išmokė laikraštininkus be jokių skrupulų ir sąžinės dėmaskuoti „buržuazinius nacionalistus“, „klerikalus“, „banditus“, „davatkas“, „socialistinio gyvenimo juodintuosius“.

(Bus daugiau)

• JAV, Sovietų Sąjunga ir Didžioji Britanija 1963 m. rugpjūčio 5 d. pasirašė sutartį, kuria uždrausti atominiai bandymai žemės atmosferoje, erdvėje ir vandenyse.

TRUPUTIS KITO GYVENIMO

VIDMANTAS POVILIONIS

33

Kovo pradžia. Dar kelios dienos — ir sukaktuvės. Metai, kaip gyvename čia.

Skaityto nuosprendžius. Viskas aišku. O širdis daužosi. Šarūnui — šešeri, Sakalauskui — penkeri, Izidoriui — treji, man — neįrodžius dalyvavimo antitarybinėje organizacijoje iš LTSR Baudžiamojo kodekso 70 straipsnio išteisinti, paliekant tik vieną kaltinimą — antitarybinę agitaciją ir propagandą. Dveji metai laisvės atėmimo griežto režimo pataisos darbų stovykloje.

Viskas. Taip, kaip laukta. Tik Šarūnui metus numetė nuo pažadėtų. Susigėdo?

Tai tiek uždirbta per vargo metus. Gerai dirbta? Blogai?

Mintyse imu atsivieškinti su rūsiu.

Viena koja čia, kita jau ten. Kur?

— Ar rašyti malonės prašymą? — prišoka advokata. — Tėvai laukia. Dar gali iš čia išeiti. Nevaidink didvyrio. Ir taip sau labai pakenkei. Dar turi laiko pagalvoti.

O atrodė — galvosūkiai baigti.

MAIŠE

Lipau per žmones link savo maišo.

— Oho, maišas, — pasakė vienas. — Nagi parodyk. Nusprendžiau spirti. Tačiau kareivis atidarė duris,

ir šiaip taip išsispauzdžiau į koridorį. Ėjome tolyn nuo durų. Narvuose bolavo veidai.

— Ei, už ką, iš kur? — klausinėjo.

Nespedavau atsakyti.

Narvų daug. Vienas po kito. Pagaliau veidai baigėsi. Vieno narvo durys buvo atviros. Istūmė ir užtrenkė. Buvome šešiese. Keli rusai iš Kaliningrado, keli lietuviai. Mano straipsnio niekas nežinojo. Žiūrėjo skersai.

— Kur važiuojame? — paklausiau.

— Turbūt į Pskovą.

Užmečiau maišą ant lentynos. Užsiropščiau pats ir užmigau. Rytą pro siaurą koridorių langelio plyšį pamatčiau banguoatą gelsvą lygumą. Rusija.

Senas baltų ir ugrų-suomių paribio miestas — Pliskuva. Pskovas. Mūsų vagonus atkabino. Pradėjo iškraudinėti narvą po narvą. Skaičiavo, statė į koloną, vėl skaičiavo, sodino į mašinas. Bandžiau įsitraukti ir savo maišą. Kareivis neleido, numetė po savo kojoms. Mūsų tiek, kad neliko vietos nė atsitipti. Laikėmės vieni kitų visai išsiraite.

Ivarė pro mažas duris sienoje. Pradėjo šaukti pavardėmis. Nuvedė į kitą kamara. Apieškojo. Iškrato maišą. Turėjau kokį kilogramą taukų polietileniniame maišelyje. Pakeliiu į kalėjimą maišą sumindė. Taukų maišelis trūko, susimaišė su mano knygomis, drabužiais. Maišą išvertė ant grindų, pasklaistė. Prižiūrėtojas liepė skubėti, pats ėmė kimšti viską vidun.

— Maišo negausi. Pasiimk ką nors iš rūbų. Pagriebiau taukuotą maišelį, kad neteptų, pirštine taukams nusivalyti. Kelis taukuotus svogūnus išgrabi čia pat buvę kaliniai.

Vedė niūriais, drėgnais koridoriais su daugybe durų aplinkui.

— Kada bus etapas?

— Nežinau.

— Prižiūrėtojai — kaip nebyliai. Nuo kriminalinių kalinių skiriasi tik uniforma. Nusikaltėlių yra dvi rūšys: tarnaujantys valdžiai. Ir — maištingieji.

Kameroje — nuvarvėjusios sienos. Šalta, drėgna. Langelis mažas, su namordniku (antlangis, kad nieko nebūtų matyti, bet praleidžia šviesą), bet stiklai išdaužyti. Blausi lemputė, bet ir ta įkalinta už purvino gaubto. Daiktų nematyti, tik siluetai. Kaip akvariume. Apdaužytas unitazas. Uždama žliaugia vandens srovė. Dar kriauklė, lašantis čiaupas. Lausai taukus, tačiau nei šilto vandens, nei muilo. Imu nuo žemės dulkes, trinu jomis.

Etapėlis baigėsi. Kelios dienos, ir vėl keliu sparnus. Kur?

Bandau prisiminti ką nors gražaus.

Vasara.

Upė.

Kelias.

Viskas žaliuoja.

Jūra.

Tik epizodai — lyg nuotraukos.

Dienos neatneša nieko naujo. Sedžiu ir dar sėdėsiu čia. Vaikštai ir dainuoju. Viską, ką moku. Visas dainas. Visomis kalbomis. Už durų tyliai prieina prižiūrėtoja ir klausio. Rytą, kai dalino maistą, mačiau vieną tarp vulgarų bobų — tokia jauna, skausaus veido. Beveik lietuvaite. Kas vertia?

Kalėjimas gyvena savo gyvenimą. Kažkas laužia si, šaukia prižiūrėtoją. Pradaromas langelis. Iš ten sklinda saukiai įsivaizduojamas nešvankus siūlymas. Skaičiavėde mergelė atsikerta ne švelniau.

(Bus daugiau)

Š.m. Hėpos 11-18 d. Birštone | Laisvės fondo studijų savaitėje kalba Aldona Žemaitytė (iš kairės): Vidmantas Valiušaitis ir Antanas Gailius, „Amžiaus“ redaktorius.

„SUSITARIMAS YRA RIZIKINGAS“

pripažįsta Seimo nacionalinio saugumo komiteto pirmininkas Gediminas Kirkilas ir to paties komiteto narys Nikolajus Medvedevas, vertindami Lietuvos-Rusijos susitarimą kurti bendras įmones karinių gamyklų bazėje

„Kariuomenės išvedimo reikalai yra tiesioginė mūsų komiteto kompetencija, ir mes periodiškai kontroliuojam šį procesą“, — „Laisvosios Europos“ radijui pasakė Nacionalinio saugumo komiteto pirmininkas Gediminas Kirkilas. Jis nurodė, kad šio komiteto kvietimu neseniai viešėjo analogiškos Rusijos parlamento struktūros vadovas Stepašinas, su kuriuo buvo aptarti principiniai kariuomenės išvedimo klausimai. O štai dabar įvykęs Rusijos gynybos ministro Pavel Gražiovo vizitas, G. Kirkilas žodžiais, „sudėliojo paskutinius taškus šiame procese“.

„Laisvosios Europos“ radijas komiteto pirmininko paklausė, ar jis neįžvelgęs pavojų Lietuvos saugumui, kuriant bendras Lietuvos-Rusijos įmones karinių gamyklų bazėje? Gediminas Kirkilas taip atsakė:

„Aš manau, kad reikia pamėginti. Pavojų, aišku, visada yra. Pavojų yra visur — ir politikoje, ir biznyje žmonės rizikuoja. Ir čia reikia rizikuoti. Šiandien, manau, vargu ar išvertę tūkstančius bedarbių mūsų tokia sudėtinga socialinė-ekonominė padėtis. Vargu ar galėtumėm jiems greitai ką nors kita pasiūlyti“.

Nacionalinio saugumo komiteto narys Nikolajus Medvedevas į tą patį klausimą atsakė:

„Aš esu nuomonės, kad tai yra rizikingas susitarimas. Tačiau sakoma — kas nerizikuoja, tas negeria šampano. Rizikuoti gali tikrai protingas žmogus. Jeigu rizikuoja kvailys — tai geriau jam šito nedaryti. Rizika pateisinama tik tada, kai rizikuoja visapusiškai išprusęs, ypač ekonominiuose ir politiniuose tarpvalstybiniuose santykiuose, žmogus. Dabar viskas priklausys nuo mūsų. Žinoma, žymiai lengviau eiti nerizikuojant. Bet tada ir pasiekimai būna mažesni“.

I klausimą, ar ta rizika šiuo atveju yra pateisinama, Medvedevas pasakė:

„Ar čia pagrįsta rizika — klausimas galbūt ne visai tuo adresu. Aš pasitikiu Vyriausybe. Bet aš visada pasitikiu su rezervu. Žiūriu, ar ne per daug

pavojinga. Manau, kad šiuo atveju pavojinga, bet ne per daug. Aš vis dėlto manau, kad mes esam gan sumanūs“.

Pokalbyje su komiteto pirmininku Gediminu Kirkilu atkreipėme pašnekovo dėmesį į tai, kad per bendras, karinių gamyklų pagrindu sukurtas, įmones, poveikis Lietuvai gali būti platesnis, nei vien ekonominis. Jis atsakė:

„Aš manau, kad tai yra šiek tiek perdėti būklės. Galbūt apie tai labai atvirai ir nereikėtų šneketi, bet aš manau, kad tai puikiai suprant specialistai — mes kol kas nesam pajėgūs apsiginti nuo prityrusių žvalgybų tiek iš Rytų, tiek iš Vakarų. Tai yra visiškai akivaizdu. Ir galbūt toks kontroliuojamas, nei tai komes apskritai nekontroliuojam ir nežinom kas gi pas mus dedasi iš tikrųjų. Taip, kad aš nemanau, kad tai būtų kažkokio ypatingo pavojai, kurie galėtų nukreipti mūsų kariuomenės ginkluote kažkuria viena linkme“.

Aš dar kartą sakau — politika visada daroma rizikos sąlygomis. Šioje situacijoje, aišku, labai svarbu neprarasti budrumo, neprarasti orientacijos ir labai svarbu jokių būdu nesuserišti jokiais korupciniais ryšiais, kas gali įvykti su valdininkais, jūs tą puikiai suprantat“.

I pastabą, jog lig šiol galioja Aukščiausiosios Tarybos 1991 metų lapkričio 28 dienos įstatymas „Dėl karinių dalinių bei kitų karinių struktūrų neteisėtai valdomo turto ir sandorių Lietuvos Respublikos teritorijoje“, kuris draudžia Vyriausybei ir valdžios institucijoms šią nuosavybę — įskaitant karines įmones — perleisti, sudaryti sandėlius dėl bendrų įmonių steigimo ar kitokių būdu pakeisti nuosavybės santykius, Gediminas Kirkilas pasakė:

„Čia jau yra specialistų reikalas. Jeigu bus reikalaujama, kad tą įstatymą reikia pakeisti, tuomet reikės mąstyti. Bet bent taip mums ekspertai pasakė, kad jis lyg ir neprieštarauja tam įstatymui“.

Vidmantas Valiusaitis

Čikagos-Vilniaus draugystės akto pasirašymo proga liepos 21 d. Iš kairės: prof. Jurgis Vanagas, Mrs. Richard M. Daley, Vilniaus meras Vytautas Jasulaitis, Stanley Balzekas, Valentinas Šapalas, Department of Cultural Affairs pirm. Lois Weisberg ir arch. Danas Ruseckas.

Nuotr. J. Tamulaičio

ŠALIŠKAS 1941 m. TAUTOS SUKILIMO VERTINIMAS

„Draugo“ kultūriniam priede 1993.VI.12 ir Vilniuje „Lietuvos aidas“ 1993.VI.17. laidoje išspausdintas Tomo Venclovos kontraversinis straipsnis „Klaidų sakralizavimas“, skirtas karui per Lietuvą riedant, 1941 metų birželio 22-23 dienų, tautos sukilimui bei Lietuvos laikinosios vyriausybės sudarymui vertinti.

Šališkas, vienpusiškas sukilimo prieš Sovietų okupaciją ir terorą vertinimas sulaukė ne daug atgarsio išseivijos lietuvių spaudoje. Plačiai ir išsamiai tuo reikalu pasisakė Liudas Truska, straipsniu „Herojiškas ir tragiškas mūsų istorijos puslapis“ („Lietuvos aidas“, 1993.VI.23). Jį verta visiems perskaityti.

I Tomo Venclovos straipsnyje pateiktus priekaištus ir Aleksandro Slavino Vokietijos laikraštyje „Die Zeit“ (1993.VI.25) straipsnyje „Inscenizuotas sukilimas“ iškeltus kaltinimus sukilimo dalyviams atsako „Lietuvos aidas“ vyriausias redaktorius Saulius Stoma ir žurnalo „Veidas“ vyr. redaktorius Valdas Vasiliauskas straipsnyje „Kas nori iš lietuvių padaryti žydsaudžius“ („Lietuvos aidas“ 1993.VII.8.).

Straipsnio mintys ir duomenys yra įdomūs ir išseivijos lietuviams, todėl sutrumpintą straipsnį pateikiame ir „Draugo“ skaitytojams.

„Lietuvos aidas“ išspausdintas prieštaras Tomo Venclovos straipsnis „Klaidų sakralizavimas“ susilaukė ypač didelio skaitytojų susidomėjimo, redakcija gavo gausybę atsiliepimų. Visuose jų 1941 m. birželio sukilimas vertinamas beveik vienodai. Tai buvo natūrali tautos gyvybingumo apraška, ypač svarbi po gana negarbingo nepasipriešinimo sovietinei okupacijai 1940 metais...

Tuo pačiu metu su diskusija „Lietuvos aidas“ 1941 metų sukilimą netikėtai prisiminė vienas itakingiausių Vokietijos laikraščių „Die Zeit“. Birželio 25 numerį jis išspausdino ilgą Aleksandro Slavino straipsnį „Inscenizuotas sukilimas“. Jei ši publikacija būtų pasirodžiusi „Pravdoje“, „Tarybų Lietuvoje“ arba „Opocijoje“, galima būtų patykti, tačiau „Die Zeit“ solidumas verčia atsiliepti ir komentuoti absoliučias nesąmones.

Štai kaip straipsnis skamba: „Šiomis dienomis Lietuva mini 1941 m. birželio sukilimą prieš rusus. Jis buvo organizuotas vokiečių abvero (kontržvalgybos) su lietuvių fašistų pagalba, jo pirmasis tikslas buvo sunaikinti gyventojus žydus“. Ir pradeda: „1941 m. birželio 22 d. 3 val. 30 min. vokiečių vermachtas pradėjo savo lemtingą puolimą prieš Sovietų Sąjungą. Daugiau kaip po pusės šimtmečio ši data paskelbta nacionalinio sukilimo diena. Įvedė ją tada, kai Landsbergis tapo

Aukščiausiosios Tarybos Pirmininku, kai 1991 m. respublika išsikovojo nepriklausomybę ir dešiniojos jėgos atėjo į valdžią. Viena Kauno (Kovno) gatvė (Eigulių rajone) dabar pavadinta Škirpos, anuometinio „vyriausybės vadovo“, vardu. Tokiu būdu Kaunas yra vienintelis pasaulio miestas, kuris kaip didvyri šlovina vokiečių abvero, armijos slaptosios tarnybos agentą“. Viena ryški išnaša skelbia: „Savo kankinimo metodais lietuvių savanoriai pranoko savo mokytojus iš SS“.

Skaityt straipsnį, kai kam gali ir plaukai pasišiaušti, o šiaip koks vokiečių galbūt su palengvėjimu atsidus: pasirodo, yra viena šalis, kurioje žyds naikino ne vokiečiai, o patys vietiniai gyventojai. Gudriai suveltame straipsnyje birželio sukilimas susimašo su visa vokiečių okupacija ir kaip leitmotyvas visą laiką skamba išsigandusių žyds šauksmas: „Lietuviai ateina!“.

Straipsnyje akivaizdi staliniečių „istorikų“ leksika, nedaranti skirtumo tarp fašisto, žydsaudžio ir Lietuvos patrioto, laisvės kovotojo, partizano; ta pati kreivai logika, kai su panieka kalbama apie birželio sukilimą, kaip neturėjusį jokios karinės reikšmės, o visa atsakomybė už masines žyds žudynes tenka L. Škirpos vyriausybei, nors patsai Škirpa tuo metu sėdėjo namų arešte Berlyne; o kad niekam nekiltų abejonių dėl sudarytos vyriausybės ir paties LAF fašistinės prigimties, liaudininkams artimas Škirpa paverčiamas voldemarininku ir 1934 metų pučo dalyviu.

Idomu, kad ir stribai savo „Opocijoje“, ir solidaus vokiečių savitrašio autorius mini tuos pačius epizodus (Vilijampolės pogromas, nukirsta rabino galva). Ar naudotasi tais pačiais šaltiniais? Be abejo, Aleksandras Slavinas — ne istorikas. Tad kas jis?

Pacituokime 1990 m. „Švyturio“ žurnalą Nr. 15: „Pernai mūsų dėmesį patraukė VFR savitraštyje „Die Zeit“ du puslapius užimanti publikacija — buvusio KGB karininko atsiminimai (vadinasi, vokiečių kolegos puikiai numano, kas jų nuolatinis bendradarbis — LA pastaba). Jo autorius — šiuo metu VFR gyvenantis Aleksandras Slavinas (...) Apie save A. Slavinas papasakojo šykščiai:

studijavęs ekonomiką Londone, 1939 metais sugrįžęs į Lietuvą, tęsęs studijas Vytauto Didžiojo universitete ir dirbęs pas advokatą. Komunistų partijos nariu tapęs 1934 metais; palaikydavęs ryšius su Anglijos ir per ją — su JAV komunistais (...). Dirbdamas tarybiniuose saugumo organuose, A. Slavinas sakosi gynęs Lietuvos nepriklausomybę nuo Vokietijos ir Lenkijos. Karo metais jis dirbo TSRS Žvalgybos organuose, o po karo — Vilniuje. 1987 metais išvažiavo pas dukterį (Mariją Baublienę, vieną garsiosios VILBAROS savininkų — LA pastaba) į VFR. Šiuo metu politika nebeužsiima, ketina tarpininkauti, steigiant amerikiečių avialiniją Vilnius-Stokholmas-Čikaga“.

Taigi komentuoti iš tikrųjų nebėra ko: „Dirbdamas tarybiniuose saugumo organuose“, „gynė Lietuvos nepriklausomybę“, aukščiausio rango kagebistas, 1940 ir pokario metais tarnavęs Lietuvoje, taigi dalyvavęs jos piliečių genocide, garsiausias diversijų ir „operatyvinių žaidimų“ sumanytojas ir vykdytojas (tiesiogiai dalyvavo slapta pagrobiant iš Vokietijos Vakarų sąjungininkų zonos generolą Petrą Kubiliūną), dabar sakosi „nedalyvavęs politikoje“, bet toliau naudojasi itakingiausiomis Vakarų informacijos priemonėmis ir formuoja pasaulio nuomonę apie lietuvių tautą.

Kas galėtų paaiškinti, kodėl didžioji Vakarų spauda (ne tik „Die Zeit“, bet ir „The New York Times“) taip lengvai kimba ant kagebistinės meškerės? Juk akivaizdu, kad nuo pat Sąjūdžio atsiradimo lietuviškajai patriotizmo bandoma paversti fašizmu ir sukompromituoti vakariečių akyse. Matome, kad ši propagandos veikla yra labai gerai planuojama ir vykdoma. Pabandyta kirsti iš pašaknų, todėl ir siekiama lietuvių aktyvistų frontą, lietuvių tautos antisovietinės ir antinacinės rezistencijos lopšį, žūbtūt paversti nacių abvero kūriniu ir žydsaudžių gauja. Kitaip tariant, sutriuškinti J. Brazaičio ir kitų nepriklausomybininkų ideologiją. Bet tai jau mes pažįstame — iš pokario „istorikų“ darbų. Ar tai reikšia, kad atgimsta stalinizmas? Bent Lietuvoje? Palyginkit mūsų šį Petkevičiaus, Genzelio samprotavimus apie „fašizmo“ grėsmę.

Lietuvių tautą, XX a. viduryje netekusią trečdalią žmonių, iš aukos norima padaryti budeliu. Ar neatėjo laikas aktyviai tam pasipriešinti? Br. J.

AMERICAN TRAVEL SERVICE
9439 S. KEDZIE AVENUE
EVERGREEN PARK, IL 60642
TEL. (708) 422-3000
FAX (708) 422-3163

Jau daugiau, negu 25 metai, kai mūsų agetūra organizuoja grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir kitus kraštus geriausiomis kainomis. Maloniai ir sąžiningai jus aptarnausime. Informacijai skambinti: 1-708-422-3000. Darbo val.: pirmad., antrad., trečd., ketvd. ir penkt. 9 v.r.—5 v.p.p., šešt. 9 v.r.—1 v.p.p.

CLASSIFIED GUIDE

HELP WANTED

Išleisk darbdarį ir tvarkingos, jaunėnės lietuvių prižiūrėti mūsų dukras 9 ir 2 metų amžiaus, padėti namų ruošoje. Geros darbo sąlygos. Atlyginimas, kambarys ir patogumai. Gyvename Los Angeles užmiestyje. Kreiptis į Viliją telefonais: darbo vietos — 1-909-391-3999. Savaitgalio telefonas: 1-619-868-4882.

Išleisk moters
prižiūrėti 2 vaikučius.
Skambinti po 5 v.v.
312-581-5429

MISCELLANEOUS

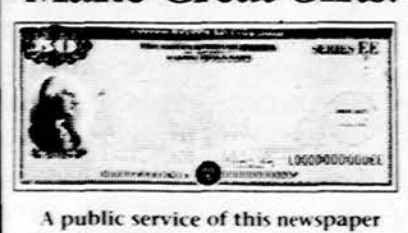
10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio įsams.

FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS.
[VEDIMAI — PATAISYMAI]
Turio Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiestyje. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

U.S. Savings Bonds
Make Great Gifts.

A public service of this newspaper

REAL ESTATE

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RHMAS L. STANKUS

- Perkant ar Parduodant
- Greitas ir Sąžiningas Patarnavimas
- M.L.S. Kompiuterių ir FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas
- Perkame ir Parduodame Namus,
- Apartamentus ir Žemę
- Pensininkams Nuolaidą.

FOR SALE
House by owner. Open Sun.
Aug. 8, 1-5 p.m., 6617 S. Kolln
4 bdrms. 1½ bath; c/a; 2 car garage;
finished bsmt. w possible related living. Call 312-582-7878

HOUSE FOR SALE
by owner, Palos Hills vic. 4 bdrms.
ranch; 2½ bath; bsmt with fam.
room; large kitchen; many extras.
\$156,000. Call: 708-599-2831.

FOR SALE
New home in Lemont — Old
Dorby
4 bdrms., „Forester“
Call 708-599-2864

DRAUGE GAUNAMOS KASSETĖS

DAKTARAS KRIPŠTUKAS PRAGARE. Pasaka vaikams. Julius Kaupas.	\$10.00
EASY WAY TO LITHUANIAN. 6 kasetės ir vadovėlis mokytis lietuvių kalbą	\$50.00
EIKIME MUDU ABUDU. Harm. liaudies dainos. Balys Pakštas	\$10.00
KANTATA — KRYŽIŲ IR RŪPINTOJŲ LIETUVA. Montrealio liet. parapijų chorai	\$10.00
LITHUANIAN LANGUAGE. Dainos ir šokiai.. Balzeko muziejus	\$18.95
LITHUANIAN MARCHES AND SONGS. Br. Jonušas. Liet. televizijos ir radijo choras	\$10.00
MIŠIOS IR BAŽNYTINĖS GIESMĖS. New Yorko „CANTEMUS“ Choras	\$10.00
SODŽIAUS GARSAI. Liet. muzika, dainos. Komp. J. Stankūnas	\$3.00
TEVIŠKĖS KAMPĖLIS. Liet. dainos. Sl. Žemelytė, R. Audet, T. Regina, J. Govedas	\$10.00
VILNIAUS UNIVERSITETO DAINŲ IR ŠOKIŲ ANSAMBLIS	\$10.00
VOLUNGĖ. Religinės giesmės. Toronto liet. mišrus choras	\$11.00
ŽEMYNĄ ŠAUKIA. Liaudies dainos. Dalia Kučėnienė	\$10.00

Pastaba. Užsakant kasetes per paštą, pinigų nesiųsti. Užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta ir persiuntimo išlaidos.

Lenkų Okupacijoje ir Jų Kalėjimuose

Povilas Petkevičius

Šioje 187 psl. knygoje vilnietis autorius aprašo savo gyvenimo tarpinį, praleistą lenkų okupuotoje Lietuvoje dalyje ir 8-rius metus kalėjimuose. Knygos kaina 8.00 dol. III. gyventojams Tax 70 ct. Persiuntimo išlaidos: + USA — 2.50 dol., Canada — 3.50 dol.

NIGHT OF THE HAWK

Dale Brown

It is a story of the crew that undertook a raid into Soviet territory and of David Luger who sacrificed his life for his crew members; left for dead but nursed back to health by his captors and by the KGB, emptied of his mind and then re-programmed and spirited away to a top-design facility in Lithuania to advance Soviet state-of-the-art technology.

Dale Brown, the author of the famous book „Flight of the Old Dog“, is recognized as the „best military adventure writer in the century today“. 462 pages, hard cover. Published by Putnam Publishing, New York. Book price \$22.95. Shipping & handling in USA \$3.50. Canada — 5.00. Illinois residents add \$2.01 sales tax. Send order to: Draugas, 4545 W. 63rd. St., Chicago, IL 60629-5589

Amerikos Lietuvių Prekybos Rūmų bankete, įvykusiame š.m. gegužės 16 d. Martinique pokylių salėje, buvo pagerbtas lietuvis krepšininkas Šarūnas Marčiulionis. Čia jį matome su Theodora Kuziene, kurie buvo pirmoji moteris direktorė Prekybos Rūmų istorijoje.

Nuotr. Jono Tamulaičio

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

KAUNO ARKIVYSKUPIJOS KUNIGŲ TARYBA

Atsižvelgdamas į Kauno arkivyskupijos kunigų 1993 m. rinkimų rezultatus, kardinolas Vincentas Sladkevičius birželio 3 d. arkivyskupijos konsultoriais paskyrė šiuos kunigus: Eugenijų Bartulį, prel. Vincen- tą Jalinską, prel. Kleopą Jakaitį, Joną Baboną, Jurgį Užsienį, Lionginą Vaičiulionį ir Petrą Meilų.

Kauno arkivyskupijos kunigų tarybos nariai paskirti šie kunigai: doc. Vytautas Vaičiūnas, Robertas Grigas, Artūras Jagelavičius, Rimas Norvila ir Edvardas Zeido- tas.

PAŠVENTINTAS BAŽNYČIOS KERTINIS AKMUO

Birželio 14-ąją, „Gedulo ir Vilties dieną“, Domeikavoje (Kauno raj.) buvo aukojamos šv. Mišios už mūsų tėvyninius, išvežtus ir žuvusius tremtyje. Šv. Mišias, kurios vyko at- virame lauke prie kryžiaus, aukoją Kauno vyskupas augi- lias Sigitas Tamarkevičius, mons. Alfonsas Svarinskas, Kauno kurijos kancleris kun. Rimas Norvila ir Vilijampolės klebonas kun. L. Vaičiulionis. Po šv. Mišių vyskupas S. Tam- kevičius pašventino būsimos „Lietuvos Kankinių bažnyčios“ kertinį akmenį. Pažymint šį įvykį, į pamatus įdėta gilzė su raštu. Šv. Mišių ir šventinimo metu giedojo Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčios jaunimo ir Domeikavos parapijos chorai. Bažnyčia statoma parapijiečių pastangomis.

SEKTŲ NARIAIS TAMPA DAUGIAUSIA JAUNI ŽMONĖS

Daugiau negu 75% visų Loty- nų Amerikos katalikų, kurie nusigręžia nuo savos Bažnyčios ir įstoja į fundamentalistines sekas, sudaro jauni 16-28 metų žmonės. Tai buvo nustatyta ty- rimu, atliktu pagal Lotynų Amerikos vyskupų tarybos CE- LAM užsakymą. Pirmosios ana- lizės parodė, kad apie 80% sek- tų nariais tapusiu katalikų tikrai savo šeimose yra gavę kažką panašaus į katalikišką auklėjimą, sakoma balandžio pradžioje Santa Fe de Bogota (Kolumbija) CELAM generali- nio sekretoriato paskelbtame pareiškime. Komentuodamas rezultatus, Tegucigalpa (Hon- duras) arkivyskupas Osca. An- dres Rodriguez Maradiaga pasakė, jog šeimų padėtis Lotynų Amerikoje per pastaruosius me- tus staigiai pablogėjusi. Jis taip pat pridūrė, kad esama vis mažiau šeimų, pajėgiančių per- duoti savo vaikams tvirtas religines vertybes. Tyrimo rezultatai kelia Bažnyčiai didelį rūpestį. Jie drauge patvirtina naujos orientacijos ir jaunima būtinybę, kurią akcentavo ir Santo Dominge įvykęs Lotynų Amerikos vyskupų susirin- kimas. (KNA)

GINŠ ŽURNALISTŲ LAISVĖ

Gegužės 22 d. Vilniuje, Lietu- vos žurnalistų sąjungos patalpo- se, su Lietuvos ir buvusių sovie- tinių respublikų – Baltarusijos, Ukrainos, Rusijos, Gruzijos, Latvijos, – masinės informaci- jos priemonių atstovais susitiko tuo metu Lietuvoje viešėjęs Tar- pautinės žurnalistų federacijos prezidentas A. White. Jis pareiškė norįs išlaikyti penkis Lietuvos radijo ir televizijos valdybos na- rius, kurie Tarptautinei žurna- listų federacijai pasitęgė protesto

pareiškimą dėl atsisakymo su- teikti Seimo opozicijai TV laidą. Į susitikimą atvykę valdybos nariai Vytautas Ališauskas, kun. Robertas Grigas ir Petras Pečiūnas neigiamai įvertino minėtą sprendimą, kaip keliantį grėsmę demokratijai ir infor- macijos laisvei. Diskusijoje dalyvavę Lietuvos radijo ir tele- vizijos generalinis direktorius Laimonas Tapinas ir Seimo pir- mininkas Česlovas Juršėnas, teisindami sprendimą nesuteik- ti laidos opozicijai, praktiškai pakartojo penkių valdybos na- rių laiške žurnalistų federacijai išvardintus ir kritikuotus argu- mentus. Svečias sakėsi supran- tęs, jog Lietuvos esanti sudėtin- ga padėtis, ir žadėjo ginti žurnalistų bei žodžio laisvę.

EKUMENINĖS VEIKLOS GAIRĖS

Vatikanas vėl patvirtino savo pasiryžimą remti ekumeninę veiklą ir siekti krikščionių vienybės. Birželio 8 d. Romoje paskelbtoje „Instrukcijoje dėl principų ir normų taikymo eku- meninėje veikloje“ sakoma, jog visų ekumeninių pastangų tiks- las esąs „tiesioje įveikti viską, kas skiria“. Vatikano vienybės taryba tvirtai laikosi pozicijos, kad vieningoji Kristaus Bažny- čia yra įgyvendinta Katalikų Bažnyčioje, „vadovaujamoje Petro įpėdinio ir vyskupų, esan- čių vienybėje su juo“. Nepaisant to, Instrukcija, apimanti posu- sirinkimines nuostatas bei gair- es dėl ekumenizmo, pripažįsta ir kitų Bažnyčių bei bažnytinį bendrijų išganymo kelius.

Instrukcija, siekianti ekume- nizmo srityje užkurti kelių pikt- naudžiavimų, be kita ko pat- virtina neigiamą Vatikano nuo- statą abiejų pusių dalyvavimo komunikacijai ar vakarieneje at- žvilgiu. Eucharistinė bendrija esanti neatsikiriama susijusi su visa bažnytine bendrija. Net ir skirtingų konfesijų sutuoktiniai tikrai išimtiniais atvejais galin- ty bendrai dalyvauti Eucharis- tijoje. Dokumente patariama nerengti ekumeninių Mišių sek- madeniais, „nes Eucharistijos šventė Viešpaties dieną sudaro visų liturginių metų pagrindą ir centrą“ ir katalikai esą įparei- goti sekmadeniais ir paskir- tomis šventių dienomis daly- vauti šv. Mišių aukoje. Sykiu Vatikanas pabrėžia ekumeni- nės maldos reikšmę ir bendra- darbiavimą su kitomis konfesij- joms socialinėje bei humanita- rinėje srityse.

PENKTOJI ABSOLVENTŲ LAIDA

Birželio 2 d. Kauno mokytojų namuose įteikti diplomai 41 katechetikos kursų absolventui. Vieniems metus trunkančių kursų klausytojai, išlaikę egzaminus, įgyja teisę dėti tikybą mokyklose pradinį kla- sių mokiniams. Pasak aukštes- niosios katechetų mokyklos direktoriaus kun. Vytauto-Stepo- no Vaičiūno, tai jau penktoji laida nuo 1990 metų. Kursus lanko asmenys, baigę vidurines mokyklas arba jau turintys pe- dagoginio darbo patirtį.

Veikia ir Aukštesnioji neaki- vaizdinė katechetų mokykla prie Kauno tarpdiecizinės kuni- gų seminarijos Teologijos fakulteto. Mokykla turi savo skyrius kiekvienoje vyskupijoje, studijos joje trunka ketverius metus. Mokyklą baigę asmenys gali dėti tikybą aukštesnėse vidurinių mokyklų klase. Šiuo metu pirmame kurse mo- kosi 74 studentai, antrame – 50, trečiame – 76. Stojamieji egzaminai šiais metais vyks rudenį, po popiežiaus Jono Pau- liaus II vizito į Lietuvą.

A.a. prel. J. Maciejausko palaikai lydimi perlaidojimui Švėkšnos bažnyčios kriptoje. Procesijos centre vysk. A. Vaičius, prel. J. Kučingis ir vysk. J. Matulaitis.

LAIŠKAI

KUKLUSIS ŽEMAITIS DAKTARAS

„Draugas“ liepos 27-os laido- je išspausdino straipsnį „II Lietuvos stomatologų kongresas Druskininkuose“. Aprašyme minimas dr. Vladas Vaitkus, o Lietuvos implantologijos pradininkas.

Turėjau galimybę pažinti dr. Vaitkų iš arčiau ir visai nenustebau jo kukliais pasi- sakymais apie save.

Dr. Vaitkus stomatologiją aukso medaliu baigė Basel, Šveicarijoje ir, atvažiuojęs į JAV, turėjo visas studijas pradėti iš pradžių. Laimingesni buvo me- dicinos daktarai, o dr. Vaitkus Minneapolisje, Minnesotoje anksčiau įgijo aukso medalį tik blizgino, įgydamas naujų aukš- tų įvertinimą.

O kas suskaičiuos, kiek dr. Vaitkus nemokamai gydė per dešimtmečius, atvažiuojusių į Naujosios Anglijos apylinkes lietuvių iš Lietuvos? Pritrūkęs laiko, ar prisitaikęs prie pacien- to, sekmadienio rytais keldavosi su vasaros saulute, priža- dindavo pacientą, nusivėzdavo į kabinetą ir iki pačių vėliausių pamaldų kruopščiai ir kantriai lopydavo visus dantis. Tai toks dr. Vladas Vaitkus! Jam pačiam asmeniškai labai mažai tereikia žemiškos gėrybės. Laiminga būtų atgimstanti Lietuva, turė- dama tokių Sūnų!

Izabelė Žmuidzinienė
Rochester, NY

ATSAKYMAS LAIŠKUI „REIKIA ADRESU“

Š.m. rugpjūčio 3 d. „Draugo“ laišku skyrė J. M. Jagminienė praso viešai pranešti „Drauge“ visu mūsų žinomų šalpos orga- nizacijų, draugijų, istaigų tele- fonus bei faksus čia ir Lietuvo- je. Su mielu noru tą padaryčiau, bet nemanau, kad dienraštis „Draugas“ man duotų tiek daug vietos, o viename laikraščio puslapyje kažin ar tilptų. Jeigu jums ar ir kitiems tas yra reika- linga, prašau prisiuskinti man savo adresą ir aš juos jums pasiūsiu.

Dėl bendros informacijos galiu paminėti, kad tik JAV LB

Socialinių Reikalų Taryba turi tris programas remti Lietuvos vaikus, ligonius tai:

1. „Lietuvos Vaikų Viltis“ – tai gydomoji ortopedinė ir kai kuriom neurologinėm ligom ser- gantiems Lietuvos vaikams padėti programa;

2. Pagalba Vaikų namams Lietuvoje – per JAV LB apylin- kes; JAV-bėse yra 75 LB apylin- kės, joms visoms yra išsiuntinė- ti vaikų namų adresai ir joms paskirstyta, kokius namus sėlp- ti ir remti.

3. „Landsbergio našlaičių fon- das“ – tai komitetas, remiantis šeimas, kurios Lietuvoje augina našlaičius.

Šių komitetų – programų oficialus adresas yra tas pats, kaip ir JAV LB Socialinių Reikalų Tarybos: 2711 West 71st Street, Chicago, IL 60629. Tel. 312-476-2655, Fax: 312-436-6909.

Birutė Jasaitienė
Chicago, IL

APIE APGAVIKĄ IŠ PANEVŽIO

Bronius Juodelis savo straips- nyje „Apgavikų prašymai iš Lietuvos“ („Draugas“ 1993 m. liepos 15 d.), aprašęs atsitikimą su apgaviku Robertu Valadka, trumpai užsimena ir gaudų laišku iš Panevėžio ir kartu pri- dėjo, kad panašius laiškus gavo keliolika „Lietuvos aid“ skaitytojų JAV ir Kanadoje.

Čia noriu pažymėti, kad ir aš gavau tokią laišką (nors nesu „Lietuvos aid“ skaitytojas). Tik iš manęs buvo prašoma ne 700, bet 500 dol.

Gavęs šį laišką, stengiausi nelaimingam vaikui – Justi- niui Petručiui padėti. Kadangi aš nesu turtingas ir šimtinių ne- galiu dalinti visiems, kas tik paprašo, nusprendžiau kreiptis į kitus tautiečius. Tokiu būdu atsirado žinios „Drauge“ ir dvie- juose kituose laikraščiuose, pra- šant padėti vaikui, kuris, kaip dabar išaiškėjo nebesergera, ir jo tėvas yra tik paprastas apga- vikas.

Į šiuos mano prašymus spau- doje atsiliepė būrelis jautriųjų žmonių, kurie per mane atsiuntė čekius, kad aš perduo- čiau vaiko tėvui.

Nuvežęs pinigų į Vilnių, parašiau Petručiui du laiškus Panevėžin, prašydamas atvykti pinigų pasiimti, bet kartu atsi- vežti ir liudijimą iš ligoninės,

kad tokia operacija vaikui tikrai reikalinga. Jis negalėjo tokio pažymėjimo atsivežti ir Vilniun neatvažiavo.

Taip aš pinigų parsivežiau Čikagon ir galvojau, kaip „pri- čiuoti“ melagį Petručį. Šį darbą atliko „Lietuvos rytas“ Vilniuje, liepos 13 d. numeryje išspau- dinęs rašinį „Sugalvojęs sūnui ligą, tėvas tikėjosi, kad užsienio lietuviai jį apipils doleriais“.

Tame straipsnyje minima Šveicarijos LB valdyba, kur, gavusi tokį sukčiaus V. Petručio laišką, jau buvo besiučianti jam 500 dol., bet tik laimingų būdu nutarusi palaukti, kol bus išaiškinta, ar toks ligonis iš viso egzistuoja. Taip pat čia rašoma apie „Draugo“ redaktore Auš- rėlę Liulevičienę, kuri per Auš- rą ir Jurgį Anyšus, įdavusi nuvežti vaikui 150 dol. Bet ir šie iš- aiškino, kad tokio ligonio Pane- vėžyje nebėra.

„Lietuvos ryto“ žurnalistas I. Liutkevičienė ir R. Cergelienė kreipėsi į patį V. Petručį, kuris yra 28 m. amžiaus, ir sužinojo, kad šis jau senokai su savo žmona ir sūnumi negyvena. Jis joms aiškino, kad tokios aferos paskatinęs imtis draugas, kuris neva bandęs kažką panašaus.

Nusipirkęs žurnalą „Pasaulio lietuvis“, jis susirado lietuvių bendruomenių adresus ir išsiun- tinėjęs 5-6 laiškus. Jis manęs, kad tuoj ims plaukti pinigai ir padės pagerinti materialinę būklę žmonos, su kuria jau tre- ti metai negyvena, tačiau te- besitiki susitaikyti.

Tačiau ir čia V. Petručis meluoja: kadangi nė mano, nė Br. Juodelio adresų „Pasaulio lietuvių“ nebuvo. Taip pat jis šiek tiek pinigų gavo (aš pats esu siuntęs), negirdėjęs, kad kas nors iš jo gavo atsiprašymo laiškus (apie ką jis žurnalistams kalbė).

Beje, tame straipsnyje sako- ma, kad V. Petručiui bus galima iškelti baudžiamąją bylą pagal du straipsnius. Būtų gerai, kad tas būtų padaryta, nes įrodomosios medžiagos pas mane ir pas kitus yra. Tas įspėtų ir kitus galimus sukčius, kurių dabar Lietuvoje daugėja.

E. D. Šulaitis
Cicero, IL

• Pirmosios dėžutės lai- škams prie gatvių buvo pasta- tytos Bostone ir New Yorke 1858 m. rugpjūčio 2 d.

• 1833 m. rugpjūčio 5 d. Či- kaga buvo inkorporuota kaip kaimas, turintis 200 gyventojų.

A.†A. VALERIE LEWANDOWSKI BALCIUS

Gyveno Brighton Park apylinkėje. Mirė 1993 m. rugpjūčio 7 d., 5:13 val. vakare, sulaukusi 77 metų.

Gimė Chicagoje – išgyveno Chicagoje visą laiką. Nuliūdę liko: trys seserys – Florence Werkmeister, vyras Arthur; Lorraine Klimas ir Eleanore Dachota; švogerys – Joseph Katauskas.

Buvo mylima teta daugelio sūnėnų ir dukterėčių, protetė – 8-niems ir pro-protetė 4-niems.

Velionė buvo našlė a.a. John (Jack) Lewandowski ir anksčiau mirusių sesers Wanda Katauskas ir švogerių – Paul Klimas ir Leroy Dachota.

Priklausė Holy Cross Ladies Society, Sisters of St. Casimir Auxiliary, Glendale American Legion Post 805 Auxiliary, St. Cyril & Methodius Seniors, and St. Michael's Seniors.

Kūnas pašarvotas antradienį, rugpjūčio 10 d. nuo 1 val. popiet iki 9 val. vak. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, rugpjūčio 11 d. Iš laidojimo namų 9:45 val. ryto atlydėta į Nekalto Prasidėjimo Brighton Parko parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionė bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįs- tamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę seserys, švogerys ir kiti.

Laidotuvių direktoriai Donald A. Petkus ir Donald M. Petkus. Tel. 312-476-2345 ir 800-994-7600.

A.†A. VYTAUTAS SENKEVIČIUS

Gyveno Brighton Park, Chicagoje.

Mirė 1993 m. rugpjūčio 7 d., 2:11 val. popiet, sulaukęs 88 metų.

Gimė Lietuvoje, Panevėžio apskrityje, Naujamiesčio valsč., Sidziūnų kaime. Amerikoje išgyveno 43 m.

Nuliūdę liko: žmona Gražina Smilgevičiūtė, sūnūs Vytautas T. su žmona Linda, Romas su žmona Irena. Keturi anūakai – Mark, Christine, Antanas ir Robertas.

Velionis pašarvotas antradienį, rugpjūčio 10 d. nuo 3 iki 9 val. vak. Gaidas Daimid laidojimo namuose.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, rugpjūčio 11 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėtas į Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus nulydėtas į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįs- tamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: žmona Gražina, sūnūs ir jų žmonos ir 4 anūakai.

Laidotuvių direkt. Gaidas Daimid. Tel. 312-523-0440.

PENKERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A. RASA KAPOČIENĖ

Minint mano mylimos Dukrėlės ir mūsų brangios Mamytės, kurios netekome 1988 m. rugpjūčio mėn. 17 d., mir- ties sukaktį, šv. Mišios už velionę bus aukojamos š.m. rugpjūčio mėn. 14 d. 5 val. vakaro Šv. M. Marijos Gimimo bažnyčioje, Marquette Parke.

Maloniai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus daly- vauti šiose Mišiose ir kartu pasimelsti už velionę Rasą.

Brangi Dukrele, aš ir trys Tavo dukrėlės esame Tavo la- bai pasiilę. Anksčiau ar vėliau mes visos pas Tave ateisim. Ilsekis ramybėje!

Nuliūdę: motina ir dukros.

Kauno miesto vaikų invalidų abilitacijos namai. Nuotraukoje matome vieną iš mamų, Šarūną Borutą ir namų direktorę Virginiją Gurbinskienę.

INTERNATIONAL TRAVEL CONSULTANTS

Organizuoja grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir visus kitus pasaulio kraštus žemiausiomis kainomis.

CARGO – siunčiame oro linija

„ŽAIBAS“ – virš 10 skirtingų paketų pasirinkimas su garantuotu pristatymu į namus Lietuvoje per 10 darbo dienų.

9525 South 79th Avenue
Hickory Hill, Illinois 60457
Tel. 708-430-7272

223 Kalvarijų gatvė
Vilnius, Lietuva
Telefonai: 77-76-97 ir 77-93-92

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Vilija Aleknaite-Abramienė, Lietuvos Seimo atstovė, praėjusią savaitę dalyvavo LFB Studijų ir poilsio savaitėje Dainavoje. Dabar ji vieši Čikagoje ir mielai sutiko papasakoti apie savo darbą ir rūpestius Lietuvos reikalais ir platesnei visuomenei. Rytoj, trečiadienį, rugpjūčio 11 d., 7 val. vak. T. Marijonų svetainėje (prie „Draugo“) kviečiamas LFB Čikagos sambūrio susirinkimas, kuriame dalyvaus ir viešnia iš Vilniaus. Maloniai kviečiami atvykti visi bičiuliai su šeimomis, jų bičiuliai ir svečiai.

Skautai ir skautės iš Jūblijinės stovyklos Rake grįžta šį trečiadienį, rugpjūčio 11 d. Autobusas su stovyklautojais grįš prie Jaunimo centro Čikagoje maždaug 4 val. p.p. Sunkvežimis su stovyklautojų daiktais gali atvykti kiek anksčiau. Tėvai ir globėjai prašomi laiku atvykti sutikti grįžtantį jaunimą.

Ar norėtumėte padirbėti zoologijos sode? Suinteresuotiems savanoriams ruošiamas susirinkimas rugpjūčio 25 d. Crown-Field centro auditorijoje, 2200 N. Cannon Dr. Susirinkimo pradžia 9:30 val. ryto. Savanoriai turi būti sulaukę 18 metų amžiaus ir galėti praleisti kelias valandas per savaitę, padedant atlikti įvairius darbus zoologijos sode.

Jeigu norėtumėte nuvykti į susirinkimą, turite paskambinti Becky Severson 294-4676 (Lincoln zoologijos sodas, Čikagoje).

Per karščius vaikai ir paugliai mėgsta atidaryti prie gatvių vandens hidratus, kad galėtų „atvėsti“. Tačiau tai nėra nekenksminga pramoga, nes per minutę išteka tūkstantai galionų vandens. Jeigu keli hidrantai atidaromi netoli vienas kito, vandens spaudimas apylinkėje sumažėja ir gali sudaryti daug ne tik sveikatos problemų, bet ypač gaisro metu. Jeigu matote savo gatvėje nelegaliai atidarytą hidrantą, praneškite miesto Vandens departamento įstaigai, tel. WATER-11, arba 744-7038.

Kun. Theo Palis, Pittsburgh, Cal., **Genovaitė Azubalis**, Fox River Grove, Ill., **Jadvyga Kvečas**, Santa Monica, CA, grąžindami laimėjimų šakneles, kiekvienas paauguko po 50 dol.

x PAGALBA LIETUVOS ŽEMDIRBIUI. Pristatom 6 rūšių traktorius nuo 2 cil. už \$1,350 iki 6 cil. už \$6,200. Pasirinkimas įvairių padargų skaitoriams. Turim kultivatorių (sit down) su visais padargais \$650 US. Lietuvos rinkos kainos dažnai keičiasi, todėl nepartaria delsti. Siunčiam dolerius į Lietuvą ir pristatom dolerius ir rankas. 4% už persiuntimą + pristatymas. Siunčiant virš \$2,100 - 3% + pristatymas. Rašyti ar skambinti: **KAIRYS BALTIC EXPEDITING** Vytui ar Genei Kairiams, 517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ontario. Tel. (416) 643-3334, Fax: (416) 643-8980.

Balfo gegužinė bus rugpjūčio 22 d., sekmadienį, Jaunimo centre. Gegužinėje bus galima socialiai pavalgyti, troškuli numalšinti, norintiems pašokti gros K. Ramanausko orkestras. Veiks laimės šulinys ir laimėjimai, kur kiekvienas galės išmėginti savo laimę.

Šiems laimėjimams dar trūksta dovanų (fantų). Gegužinės rengėjai maloniai prašo Balfo rėmėjų paauguko fantų ir juos atvežti į raštinę 2558 W. 69th gatvė, Marquette Parke. Tel. (312) 776-7582. Raštinė atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 4 val. p.p. nuo pirmadienio iki penktadienio. Gegužinės pradžia 12 val.

Dr. Irena Skirutiė-Jurionienė rugpjūčio 4 d. ryte aplankė „Lietuvos Vaikų Vilties“ globojamus vaikus ir mamas, paaiškino apie dantų higieną. Po pietų vaikų ir mamų akis patikrino dr. Linas Sidrys.

Edmondas Saliklis yra ateitininkų konferencijos rengimo komisijos pirmininkas. Konferencija vyks rugsėjo 3, 4 ir 5 d. Čikagoje ir Lemonte.

Lietuvos Respublikos Sveikatos Apsaugos ministras prof. Jurgis Brėdikis. Čikagos viešnagės metu aplankė „Lietuvos Vaikų Vilties“ globojamus vaikus ir mamas. Prof. Brėdikis buvo susitikęs ir su „Lietuvos Vaikų Vilties“ komiteto nariais, svarstė įvairius rudenį atidaramos „Lietuvos Vaikų vilties“ Ortopedinės operacinės reikalus.

Sigitas Parulskis – ryškus, šiandieninis balsas lietuvių poezijoje ir literatūros kritikoje, dažnai skaitomas „Metuose“, „Literatūroje ir mene“, „Lietuvos aido“ ir kitur, Santa Rosės keturiasdešimtajame suvažiavime rugsėjo 9-12 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL, nagrinės „Literatūros kritikos dabartį Lietuvoje“.

Ar esate bent kartą buvę didžiojoje Čikagos bibliotekoje, pavadintoje Harold Washington vardu? Ji yra palyginti dar nauja (400 S. State St.) ir pasižymi ne tik knygų, vaizduojamųjų ir kitokių kultūrinių idomųjų gausa, bet joje nuolat vyksta įvairios programos, paskaitos, rodomi filmai vaikams ir suaugusiems. Vėliau nuvykti, ypač vasarą, kai namie vaikai skundžiasi: „Neturim ką veikti“.

x Pardudame bilietus kelionėms į Lietuvą ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. Skambinti: **T. Lesnias**, **Travel Centre, Ltd.**, tel. 708-526-0773.

x TIK \$35 kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėsos konservai, vitaminai – viskas užsienietiška. 55 sv. įvairaus maisto – \$98. Produktai užsienietiški, išskyrus mėsos gaminius ir sūrį. 45 sv. įvairaus maisto be mėsos – \$75. **TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629**, tel. 312-436-7772.

(sk)

(sk)

Minios žmonių suplaukė „Draugo“ gegužinė paremti savo dienraštį. Gegužinė įvyko rugpjūčio 1 d.

Nuotr. Vytauto Jasinevičiaus

Ateitininkų namų gegužinė bus sekmadienį, rugpjūčio 15 d. Namų ažuolyne, Lemonte. Pradžia 12:30 val. p.p. Visi kviečiami poilsingai praleisti savaitę bendraminčių ir draugų tarpe, pasivaikinti gardžiai pagamintais pietumis, pasigėrėti vasaros gamtos grožiu.

Mokytojų studijų savaitėje, Dainavoje – kaip ir kiekvienais metais – vyks lietuvių kalbos kursai. Į juos užsiregistravo jau 21 studentas. Paprastai atsiranda dar ir neįsiregistravusių, todėl raginame visus, norinčius patobulinti lietuvių kalbos žiniją, nedelsiant užsiregistruoti. Lietuvių kalbos kursai šiemet jau bus dešimti iš eilės.

Vilija Aleknaite-Abramienė yra puiki kalbėtoja. Ja susižavėjo visi buvusieji Lietuvių Fronto bičiuliai studijų savaitėje Dainavoje. Džiaugiamės, kad ji sutiko kalbėti Ateitininkų namų gegužinėje, kuri įvyks rugpjūčio 15 d., 12:30 val. po pietų Ateitininkų namų ažuolyne, Lemonte. Kviečiame visus atsilankyti ir pasiklausyti. V. Aleknaite yra ne tik Lietuvos Seimo atstovė, bet ir muzikologė, buv. prof. V. Landsbergio studentė, labai šviesi ir sumani moteris, mokanti sudominti savo žodžiu ir nustebinti plačia erudicija.

Waukegan uostas daug metų buvo laikomas labiausiai užteršta Michigan ežero vieta. Uoste buvo uždrausta žvejoti, o pakrantėse – maudytis. Pagaliau š.m. rugpjūčio 2 d. oficialiai paskelbta, kad kone didžiausias darbas Gamtos Apsaugos agentūros (EPA) istorijoje jau baigtas. Uosto valymas truko 3 metus, bet pasitarimai, derybos ir pasiruošimas dėl lėšų stokos ir kitų priežasčių užsitęsė net 17 metų. „Chicago Tribune“ (rugsėjo 4 d.) vedamajame rašoma, kad kredita už ežero išvalymą reikia skirti buvusiam EPA Vidurio Vakarų skyriaus administratoriui **Valdui Adamkui**. Naujajai Amerikos EPA administratoriui Carol Browner siūloma Valdą Adamką vėl skirti šioms pareigoms, nes tai būtų labai protingas ir pozityvus žingsnis.

Pranas Ožinskas, vienintelio Argentinoje lietuviško laikraščio „Lietuvos balsas“ redaktorius ir leidėjas, liepos 29 d. mirė Buenos Aires, Argentinoje. Velionis buvo 86 metų amžiaus. Laikraštį redagavo 65 metus. Apie jo mirtį pranešė Vytautas Pačauskas, gyvenęs Georgia valstijoje.

A. Atutis, Pleasant Hill, Cal., **Algirdas Janušaitis**, Willow Park, Ill., **Gerold Miklosh**, Ambler, Pa., įvairiais reikalais buvo atvykę į Čikagą, o grįždami į namus, užsuko į „Draugą“ ir pasirinko įvairių knygų ir spausdinių už didesnes sumas.

SVARBŪS DARIAUS IR GIRĖNO ŠVENTĖS SVEČIAI

Čikagoje, minint Dariaus ir Girėno skrydžio sukaktį, iškilnėse dalyvavo Antanas ir Milda Vaivada iš Washington, DC. Antanas Vaivada laikomas Lituanicos krikšto tėvu, nes jo pasiūlymu buvo priimtas šis vardas lėktuvui. Be to, jis aktyviai dalyvavo Dariaus, Girėno ir F. Vaitkaus skrydžiams parengti komitetuose.

A. Vaivada yra gimęs Amerikoje. 1922-1926 metais mokėsi Vilniaus lietuvių gimnazijoje. 1930 m. baigė Philadelphiaus (JAV) aukštesniąją mokyklą, o humanitarinius mokslus studijavo Pennsylvaniaus universitete, YMCA kolegijoje Čikagoje ir Virginijos universitete. 1931-1942 m. A. Vaivada dirbo „Naujienų“ redakcijoje.

Antanas Vaivada tarnavo JAV kariuomenėje II pasaulinio karo metu, apdovanotas Gen. S. Patton Legion of Merit ordinu, užsitarnavęs kapitono laipsnį. Būdamas kariuomenėje, daug pasitarė lietuviams pabėgėliams Vokietijoje. Pirmomis amerikiečių okupacijos dienomis pasirūpino, kad iš nacių kacetų būtų išlaisvinti Vliko veikėjai ir kiti.

Amerikos lietuvių veikloje reikšėsi, būdamas Philadelphiaus, dainavo tenyščiams „Dainos“ chore, o 1936-1938 m. pirmininkavo „Pirmyn“ chorui Čikagoje. 1933 m. Pasaulinės parodos metu Čikagoje buvo Lietuvių dienos komiteto narys.

Milda Vaivadienė yra taip pat Amerikos lietuvių, dirbusi kaip Alto atstovė Jungtiniame Amerikos Pabaltiečių komitete (JBANC) išdėdinkęs pareigose. Daug kartų įvairiomis progomis ji dalyvavo Alto delegacijose Kongrese ir kitur. Net ir šiuo metu neatsisako patalkininkauti. (Alto informacija)

NAUDINGA DR. R. POVILAIČIO PASKAITA VYRESNIESIEMS

Trečiadienio popietę, rugpjūčio 4 d., Seklyčioje vyresnieji lietuviai turėjo progos išgirsti labai naudingą paskaitą apie dantų priežiūrą. Programą vadovė Elena Sirutienė prabilo į susirinkusius, pristatydamas dantų gydytoją dr. Romualdą Povilaitį, kuris, pasirodė, yra ir menininkas, sugebąs kurti iš gintaro ir metalo.

Prelegentas pradžioje prisipažino, kad jo pacientų tarpe esama patenkintų, bet ir dalis nepatenkintų. Nestebėtina, nes jis praktikuoja jau 30 metų. Pirmiausia jis pabrėžė, koks svarbus dalykas yra dantų higiena. Taip pat svarbu žinoti, ką valgyti ir kaip valgyti. Tų žinių nemažai galima atrasti „Reader's Digest“ žurnale. Pirmas gedimo ženklas yra dantų smegenų kraujavimas. Dėl nepriežiūros dantys anksti ima gesti. Daugeliui sulaukus vos 25 metų amžiaus, veik trečdaliui dantys jau sugedę, reikia net ištraukti.

Kai kurie pageidauja ištraukti visus dantis ir išsidėti plokšte. Tačiau vieni jų yra patenkinti dirbtiniais dantimis, o kiti ne, tai priklauso nuo žmonių įsitikinimo, galvosenos. Sugedus dantims, nereikia atidėlioti, o gydytis, nes juk gydymosi išlaidos nėra jau tokios didelės, tikrai nenuvargs „ubagais“. Lietuvoje odontologija labai atsilikusi. Tarp eilinių dantistų ir vyriausybės yra didelis tarpas – jie nebendrauja.

Po vakarienės yra būtina visiems gerai išvalyti dantis, kad maisto likučius neatsirasytų bakterijų, kurios greit sugadina dantis. Niekas taip dantų negadina kaip cukrus ir kiti saldumynai.

Po paskaitos būta įvairių klausimų, dr. R. Povilaitis iš-

ARTĖJA MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

Vasaros atostogos netrukus baigsis. Prasidės naujieji mokslo metai lituanistinėse mokyklose. Kaip galėtų mokytojai pasiruošti artėjantiems mokslo metams? Dalyvavimu Mokytojų studijų savaitėje!

JAV LB Švietimo tarybos rengiama Mokytojų, tėvų ir jaunimo studijų savaitė vyks rugpjūčio 15-22 d. Dainavos stovykloje Michigan valstijoje. Mokestis: asmeniui – 110 dol., antram šeimos nariui – 80 dol., vaikams iki 4 m. – veltui, nuo 4 iki 12 m. – 50 dol., nuo 13 iki 18 m. – 80 dol. Registraciją tvarko Vida Brazaitytė: 9201 S. Moody Ave., Oak Lawn, IL 60453, tel. 708-598-8331.

Studijų savaitę vadovaus Angelė Bailey, Marytė Newsom ir dr. Edmundas Misevičius. Kapelionu bus tėvas Juozas Vaisnys, SJ. Bronius Krokys ir Vytautas Jonaitis praves pamokas lietuviškai besimokantiems.

Pateikiame paskaitininkų sąrašą: Apolinaras Bagdonas – „100 m. nuo Vinco Mykolaičio-Putino mirties“; Rima Binder – „Gamtos mokslų sujungimas į visumą“; Nijolė Gierstikienė – „Mano istorija“; Vilija Idzelytė – „Vilniaus vaško muziejus“; dr. Jolita Kavalūnaitė – „Vytautės Žilinskaitės kūryba“; Vacys Kavaliūnas – „Tarp žemės ir dangaus (100 m. nuo Putino mirties)“; Bronius Krokys – „Apilankius Šalčininkų ir Gudijos mokyklas“; Rūta Mikulionienė – „Stočių sistema“; Aldona Milmantienė – „Religijos dėstyimas lit. mokyklose“; Dangulė Varnienė – „Mokinių vertybės motyvacija (pasirūpimai, programelių paruošimai)“.

Tėvas J. Vaisnys, SJ, kasdieną praves lietuvių kalbos kultūros pamokas. Kiekvieną dieną vyks apskrito stalo diskusijos opiais lietuviško švietimo reikalais.

samiai aiškino. Pvz., Coca Cola kiek atšipina dantis, bet jų negadina. Kartais nuo ilgo valgymo per ilgesnį laiką dantys gerokai apdyla, bet tai nėra liga.

K. Sirutienė visų vardu dėkojo prelegentui ir prisegė jam baltą gėlę, kartu palinkėdama dar ilgai dirbti dantų laukui. Po paskaitos buvo pietūs. Vėliau vadovė pranešė, kad kitą trečiadienį bus įdomi Morkutės paskaita „Pažinkim save per astrologiją“. Bus taip pat ir meninė dalis. O rugpjūčio 26-27 d. išvažiavimas.

Jauki popietė greitai prabėgo, bet žmonės dar vis nenorėjo skirstytis.

Apol. P. Bagdonas

Skatiname visus mokytojus atvežti vaizduojamųjų ir nuotraukų iš jų mokyklų gyvenimo, taip pat patimų, mokymo priemonių bei kitų metodikos pavyzdžių, kuriais pasinaudotų ir kiti mokytojai. Mielai kolegos mokytojai, tik glaudžiai tarpusavy bendradarbiaudami, užpildysime spragas lituanistinėse mokyklose.

R. K.

LIETUVIAI IR PENSIJOS SS DALINIŲ VETERANAMS

Milijoninio tiražo New York „Time“ žurnalas š.m. gegužės 10 d. laidojo, „Grapevine“ skyrelyje, paskelbė nedidelį straipsnelį, kad buvę SS dalinių vyrai 50 metų po II pasaulinio karo pradeda reikalauti ir gauna pensijas iš Vokietijos vyriausybės. Rašoma, kad nemažai čekų, lenkų ir kitų Rytų Europos žmonių, tarnavusių SS daliniuose, bet tuoj po karo bijojusių prisipažinti, dabar reikalauja pensijų iš Vokietijos vyriausybės. Vokietijos socialinės apdraudos įstaigos moka po 190 dol. per mėnesį maždaug 250 SS veteranų Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Į šį straipsnelį atsiliepė Vytautas Pescekas, Beverly Shores, IN Amerikos lietuvių klubo vardu (jis yra klubo pirmininkas), pasiuntęs žurnalo redaktoriui laišką, kuriame pabrėžiama, kad „Time“ žurnalas padaręs klaidą: vokiečiams niekad nepavyko Lietuvoje suorganizuoti SS dalinių, todėl ir tų dalinių veteranų negali būti.

Po kiek laiko iš „Time“ žurnalo gautas atsakymas, kad iš tikrųjų SS dalinių, sudarytų vien iš lietuvių, nebuvo, tačiau „Versorgungsmat“ (pensijų įstaiga), esanti Ravensburge, žurnalo korespondentui pateikė informaciją, kad yra lietuvių, kuriems mokama pensija už tarnavimą SS daliniuose. Į dalinius jie buvo įsijungę pavieniui. Atsakymas į V. Pesceko laišką rašytas š.m. birželio 4 d. V.R.

ROKO IR SONATOS ZUBOVŲ KONCERTINĖS KELIONĖS PO EUROPA

Sekmadienį, liepos 25 d., pianistas Rokas Zubovas savo gimtadienio proga draugų būreliui Balzeko Kultūros muziejuje suruošė recitalą. Koncerte buvo atlikti prancūzų kompozitorių – Rameau, Faure, Debussy, Casadesus ir du Chopin kūrinių. Visus šiuos, o taip pat ir daug kitų, kūrinių Rokas paruošė R. Casadesus tarptautniame pianistų konkurse, kuris rugpjūčio 4-15 d. vyks Clevelande. Į šį konkursą Rokas buvo atrinktas pagal įrašus garso įrašų juostose.

Rugpjūčio 30 d. abu Zubovai vyks į koncertinę kelionę. Dvi savaites pianistas ir pabrėžė, kad vasaros kursuose Ziuriche, Šveicarijoje. Po kursų koncertuos Ziuriche. Po to išvyks į Lietuvą. Ten turės du koncertus – Filharmonijoje, Kaune, ir Menininkų rūmuose, Vilniuje. Sonata ir Rokas į Čikagą grįš rugsėjo 30 d. tęsti savo studijas DePaul universitete.

A. K.

• 1858 m. rugpjūčio 2 d. Čikagos miesto taryba nubalsavo mokėti ugniagesiams algas (iki to laiko jie buvo tik savanoriai).

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštadienį 9 v.r. iki 1 val. d.

Nuotr. Petro Blekio

Roko ir Sonatos Zubovų (jie sėdi viduryje) svečių būrelis, susirinkęs Algimanto Kezio Galerijoje, Stickney, IL, švesti Roko gimtadienio ir išlydėti abu Zubovus į koncertinę kelionę Šveicarijoje bei Lietuvoje.

Skaitykite ir remkite vienintelį išeivijos lietuvių dienraštį

DRAUGA

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime „Draugo“ dienraščiui
(4545 W. 63rd. Str., Chicago, IL 60629)

DRAUGAS
MŪSŲ IŠEIVIJOS PASIDŽIAVIMAS
IR KULTŪROS SVYTURYS.